

**KOHTUTE HALDAMISE NÕUKOJA
KUUEKÜMNE ÜHEKSANDA ISTUNGI
PROTOKOLL**

Tallinnas

5. aprillil 2013. a

Kohalviibijad

KHNI liikmed ja asendusliikmed:

Märt Rask, Riigikohtu esimees, kohtute haldamise nõukoja esimees
Piia Jaaksoo, Pärnu Maakohtu kohtunik
Andra Pärsimägi, Tartu Ringkonnakohtu kohtunik
Kaupo Paal, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik
Henn Jõks, riigikohtunik
Marko Pomerants, Riigikogu õiguskomisjoni esimees
Deniss Boroditš, Riigikogu põhiseaduskomisjoni aseesimees (*osales päevakorrapunktide 1-5 arutamisel*)
Nele Parrest, õiguskantsleri ülesannetes
Norman Aas, riigi peaprokurör
Sten Luiga, advokatuuri esimees
Tiina Pappel, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik (*asendusliige*)
Virgo Saarmets, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik (*asendusliige*)
Lea Kivi, Riigikohtu kohtunik (*asendusliige*)

Teised osalejad:

Helve Särgava, Harju Maakohtu esimees
Rubo Kikerpill, Pärnu Maakohtu esimees
Liivi Loide, Tartu Maakohtu esimees
Anne Palmiste, Viru Maakohtu esimees
Villem Lapimaa, Tallinna Halduskohtu esimees
Tanel Saar, Tartu Halduskohtu esimees
Urmas Reinola, Tallinna Ringkonnakohtu esimees
Mari-Liis Lipstok, Riigikohtu esimehe nõunik
Kerdi Raud, Riigikohtu direktor
Eveli Kuklane, Riigikohtu kommunikatsiooniosakonna juhataja
Mari-Liis Sesmin, õiguskantsleri avalike suhete nõunik
Kätlin Ots, justiitsministri nõunik
Marko Aavik, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika asekancler
Kaidi Lippus, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse juhataja
Margit Veskimäe, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse nõunik
Küllü Luha, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse analüütik
Maret Saanküll, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse nõunik
Mai Selke, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse nõunik
Hans Moks, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse nõunik
Timo Ligi, Justiitsministeeriumi lepinguline konsultant

Juhatas: **Märt Rask**, Riigikohtu esimees, kohtute haldamise nõukoja esimees
Protokollis: **Margit Veskimäe**, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse nõunik

Algus: 05.04.2013. a kell 11.00

Lõpp: 05.04.2013. a kell 17.30

Istungi päevakorras on:

- 1. 14.12.2012. a korralise 67. istungi ja 11.-18.03.2013. a erakorralise elektroonilise KHNi 68. istungi protokollide kinnitamine** – Riigikohtu esimees Märt Rask
Materjalidena lisatud protokollid.
- 2. Ülevaade kohtute seaduse muudatustest – KS § 41 lg 3 p 4 alusel** – Justiitsministeerium, Marko Aavik, Maret Saanküll
Materjalidena lisatud memo, eelnõu ja seletuskirja kavandid.
- 3. Ülevaade kohtujuristi instituudi edasiarendamisest – KS § 41 lg 3 p 4 alusel** – Virgo Saarmets; Justiitsministeerium, Maret Saanküll
Materjalidena lisatud memo, eelnõu ja seletuskirja projektid.
- 4. Ülevaade Harju Maakohtu tõhusa õigusemõistmise pilootprojektist – KS § 41 lg 3 p 4 alusel** – Helve Särgava
Materjal puudub.
- 5. Ülevaade ja arutelu uue kohtumaja ehitusest Lubja tänavale – KS § 41 lg 3 p 4 alusel** – Justiitsministeerium, Marko Aavik
Materjalina lisatud memo.
- 6. Ülevaade GRECO aruandest tulenevatest kohtusüsteemiga seotud soovitud ja nende realiseerimiseks vajalikest tegevustest - KS § 41 lg 3 p 4 alusel** – Justiitsministeerium, Kaidi Lippus
Materjalidena lisatud memo, aruande mitteametlik tõlge.
- 7. Ülevaade kohtute IKT arengukavast ja selle rakendusplaanist aastateks 2013-2016 – KS § 41 lg 3 p 4 alusel** – Justiitsministeerium, Mai Selke, Kaidi Lippus
Materjalidena lisatud memo ja IKT arengukava ja selle rakendusplaan.
- 8. Arutelu rahvakohtunike institutsioonist – KS § 41 lg 3 p 4 alusel** – Riigikohus, Märt Rask
Materjalina lisatud Riigikogu õiguskomisjoni pöördumine ja ülevaade, Harju Maakohtu esimehe pöördumine, Rahvakohtunike liidu arvamus, pressiteade Prantsusmaa rahvakohtunike pilootprojekti peatamisest.
- 9. KIS II projekti vahkokkuvõte – KS § 41 lg 3 p 4 alusel** – Timo Ligi
Materjal puudub.
- 10. Ülevaade Eesti delegatsiooni visiidist Hollandi kohtute haldamise nõukogusse – KS § 41 lg 3 p 4 alusel** – Riigikohus, Mari-Liis Lipstok; Villem Lapimaa
Materjalina lisatud memo, presentatsioon.

Rask: Kas päevakorrale on täiendusi?

Päevakorrale täiendusi ei ole.

Viiakse läbi hääletus päevakorra kinnitamise poolt.

Poolt: 11

Vastu: 0

Erapooleitud: 0

Otsus: Kinnitada päevakord.

1. 14.12.2012. a korralise 67. istungi ja 11.-18.03.2013. a erakorralise elektroonilise KHNi 68. istungi protokollide kinnitamine – Riigikohtu esimees Märt Rask

Rask: Kas on parandusi või täiendusi 14.12.2012 korralise 67. istungi protokollile?

Kivi: Ma ei soovi midagi täiendada ega parandada, sest kõik on korrektselt kirja pandud, kuid minu sõnavõtust, mis puudutas Harju Maakohtu tõhusama õigusemõistmise pilootprojekti, võidi tõepoolest aru saada nagu ma hääletaks poolt või vastu. Vastu on kogu sõnavõtu sisu, aga viimane lause

sisaldab toetust. Kuna hääletuse lõpptulemus on kirja pandud minu arvamuse järgi, siis ei ole mul vastuväiteid, kuid edaspidiseks on mul ettepanek, et kui lõpptulemus peegeldab arvulist hääletamise tulemust, ja arvestades, et alates täiskogust kuni tänase materjalini on viidatud, kui napp oli KHNi hääletustulemus, tuleks edaspidi võimalike väärarusaamade vältimiseks taolised arvamuse avaldamised lõpetada käetõstmisega, et täpselt aru saada, kuidas keegi hääletab.

Viiakse läbi hääletus protokollide kinnitamise poolt. Hääletavad istungil osalenud liikmed.

Poolt: 6

Vastu: 0

Erapooletud: 2

Rask: Kas on parandusi või täiendusi 11.-18.03.2013 erakorralise elektroonilise KHNi 68. istungi protokollile?

Parandusi ja täiendusi ei ole.

Viiakse läbi hääletus protokollide kinnitamise poolt. Hääletavad istungil osalenud liikmed.

Poolt: 10

Vastu: 0

Erapooletud: 0

Otsus: KHN kinnitab 14.12.2012. a korralise KHNi 67. istungi ja 11.-18.03.2013. a erakorralise elektroonilise KHNi 68. istungi protokollid.

Rask: Tahan tervitada ja jõudu soovida meie uuele liikmele, Advokatuuri esimees Sten Luigale.

2. Ülevaade kohtute seaduse muudatustest – KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Justiitsministeerium, Marko Aavik, Maret Saanküll

Rask: Mul on ettepanek sõnastada otsuse projekt ümber selliselt, et KHN kas toetab või ei toeta kohtute seaduse muudatusi.

Aavik: Kohtute seaduse eelnõu on KHNi arutusel vähemalt teistkordselt. Hakkasime eelnõu koostama eelmise aasta kevadel, suvel oli eelnõu kooskõlastusringil, eelnõu sai arutatud ka Riigikohtu üldkogul. KHNi arutasime eelnõu septembris.

Eelnõu keskendub nüüd suures osas sellele, kuidas võimalikult hästi kohtujuristi instituuti rakendada. Küsimusel on palju aspekte ja erinevaid nägemusi. Kuskilt tuleb siiski alustada ning instituuti ja teemaga seotud kohtuniku ettevalmistusteenistuse teemasid edasi arendada.

Oleme eelnõus välja pakkunud, kuidas ettevalmistusteenistuse võimalusi laiendada. Täna on kohtunike konkurssidega palju probleeme, need kas nurjuvad või ei ole suurt kandidaatide valikut. Tegelikud põhjused ei peitu siin minu hinnangul selles, et konkurssidele ei leita inimesi või pole huvi kohtunikuametis vastu, vaid probleemiks on konkursile pääsemise suletud kandidaadi süsteem. Eelnõuga nähakse seetõttu ette kohtuniku konkurssidel kandideerida võivate isikute ringi laiendamine. Loomulikult tuleb seejuures leida tasakaal kvaliteediga. Oleme välja pakkunud lahenduse, et lisaks täna kehtivale ettevalmistusteenistuse korrale loouakse ka võimalus kohtuniku ettevalmistusteenistust põhitöö kõrvalt läbida. Näeme, et põhiline järelkasv kohtunikele peaks tulema kohtujuristidest, sest suures osas kattub kohtujuristide töö ettevalmistuskavades määratletuga, kuid ka kohtusüsteemist väljaspool töötavad juristid võiksid saada põhitöö kõrvalt ettevalmistust läbida. Kohtuesimehed töid esile, et väiksemates piirkondades ei ole palju juriste ning kohtunike järelkasvu on väga raske leida. Sellest tulenevalt on loodud võimalus läbida ettevalmistust põhitöö kõrvalt.

Samuti muudetakse eelnõuga kohtunikuabi instituudi ametisse sisenemist ja tuuakse see võrreldavaks kohtujuristi ametisse sisenemisega. Seega vähendatakse kohtunikuabiks saamise bürokraatiat ja kaasajastatakse ametisse sisenemise tingimusi. Siinjuures tuleb märkida, et eelnõu koostamisel on mõeldud, et kohtunikuabid jäävad edaspidi tööle üksnes kohtulikesse registritesse, mitte õigusteenistusse.

Eelnõuga soovitakse muuta ka kohtuesimeheks nimetamise korda. Täna korra järgi võib kohtu esimeheks saada ainult sama kohtu kohtunik. Samas on aegade jooksul olnud esimehe valimisega tõsised probleemid tulenevalt asjaolust, et konkreetsetes kohtus ei ole juhtimisambitsiooniga isikuid, süsteemis tervikuna samas neid on. Seetõttu nähakse ette, et esimeheks võib nimetada mistahes kohtu kohtuniku, arvestades astmepiirangut. Kui teisest kohtust tulnud kohtuesimehe ametiaeg saab läbi, võimaldatakse tal kohtunikuna valida, kas ta naaseb oma eelmisesse kohtusse või jätkab tööd kohtus, kus viimastel aastatel esimehena ametis oli. Sellega seoses on avaldatud skeptilisi seisukohti, et kui selle kohtuniku ametikohta hoitakse nii kaua täitmata kui kohtunik esimehena teises kohtus töötab, võib kohtunike arv muutuda ebastabiilseks ning väljuda kontrolli alt. Kuna minister juhib kohtute eelarvet, kuulutab välja konkursse ja lõppastmes nimetab ka esimehi ametisse, on see selgelt juhitav protsess ning kui vaadata, kui harva esimehi ametisse nimetatakse, ei ole tegemist massilise liikumisega. Arvestades, et meil on tänases kohtusüsteemis olukord, kus umbes 10 kohtuniku ametikohta on pidevalt täitmata, samuti toimub loomulik liikumine, ei ole taolised hirmud realistlikud. Eelnõus pakume välja ka nägemuse ametis oleva kohtuniku kandideerimiseks vabale kohtunikukohale välja kuulutatud konkursil. Tegemist on meie nägemuse järgi piiratud võimalusega. Kandideerimise võimalus luuakse sinna, kuhu mõistlike üleviimistega ei ole võimalik sekkuda. Esimeses astmes võib seega kandideerida maakohtu kohtunik halduskohtu kohtuniku ametikohale ja vastupidi, kuid samas ei ole lubatud sama liiki teise kohtu vabale kohtuniku ametikohale kandideerimine, kuna see peaks olema kaetud üleviimise regulatsiooniga. Kõikidel juhtudel on vabale kohtunikukohale välja kuulutatud konkursil kandideerimine välistatud nn noorkohtunikuna ametisoleku ajal.

Rask: Memos on süsteemselt välja toodud neli muudetavat valdkonda. Esitame arvamused ja küsimused ning kujundame seisukoha nende valdkondade kaupa. Kõigi teemade kohta anname sõna ka kohtujuhtidele, kuna tegemist ei ole teoreetilise visiooniga, vaid reaalse eluga, mida näevad kohtujuhid kõige paremini.

1) Kohtuniku ettevalmistusteenistus

Rask: Minu arvates on ettevalmistusteenistuse teema kõige põhjalikumalt läbi töötatud. Põhimuudatusena luuakse ettevalmistusteenistuse kõrvale põhitöö kõrvalt ettevalmistuskava täitmise võimalus. Täna on probleem selles, et paljud konkursid luhtuvad. Samaaegselt on kaua räägitud sellest, et advokaadid, prokurörid jt peaksid saama oma põhitöö kõrvalt ettevalmistust läbida.

Pomerants: Kui me vaatame juristide olemasolu väikestes piirkondades, siis milline on eeldus, et seal piirkonnas tekib 15 aasta pikkuse töökogemusega juristil hoopis soov olla kohtuniku laua taga? Kas saame muudatusega ka reaalsuses probleemi lahendada?

Aavik: Ma ei usu, et me selle võimaluse loomisega lahendame kõik regionaalpoliitilised kitsaskohad, kuid see muudatus avardab võimalust väiksemas piirkondades rohkematel juristidel kohtuniku ettevalmistust läbida ja kohtuniku ametikohale kandideerida.

Saarmets: Kas ministeerium on prognoosinud, kui palju peaks kohtunikukandidaatide kõrval ettevalmistuskava täitjaid olema? Küsimus on selles, et ei tohiks lasta tekkida olukorral, kus see muutuks n-ö avatud ülikooliks, sest tuleb arvestada ka sellega, et kohtunikel on juhendamiskohustus. Pole mõtet kõiki koolitada, kui tegelikult kõik ei tahakski kohtunikuks saada.

Aavik: Prognoosimine on keeruline. Eelnõusse on viidud mehhanism, et minister kehtestab ettevalmistuskava täitjate piirarvu. Me ei tea, kui palju süsteemi seest kava täitjaid tuleb. Sellest sõltub, kui palju saame väljast kava täitjaid juurde võtta.

Pärsimägi: Kohtunikeksamikomisjon ei ole võimeline seda koormust kandma, mis eelnõu ette näeb. Kas on lahendatud see küsimus, kes ettevalmistuskava täitjatega tegelema hakkab?

Aavik: Kui minister saab kehtestada piirmäärad, kui palju võetakse ettevalmistuskava täitjaid vastu, siis saab ettevalmistuskava süsteemi sujuvalt rakendada ning selle kaudu vaadata, et eksamikomisjon saaks koormusega hakkama.

Rask: Küsimus on selles, kas eksamikomisjonile on võimalik anda täiendavat tööjõudu ametnike näol, mitte eksamineerijate näol. Kui Justiitsministeerium toetab Riigikohtule täiendava eelarve andmist ja eksamikomisjoni täiendavate ametikohtade loomist, siis on koormus talutav.

Aavik: Me toetame alati eelarvetaotlusi, mis on suunatud õigussüsteemi tõhustamisele või arendamisele.

Lapimaa: Kui me tahame, et kohtujuristidest saaks kohtunike kasvulava, siis kas eelnõu järgi saab kohtujurist endale ettevalmistuskava taotleda alles pärast kahe aasta möödumist ametisse asumisest ja sellele järgneb kaks aastat ettevalmistust? Nendel, keda me kohtujuristina praegu ametisse võtame, läheks kohtunikuks saamiseni sellisel juhul aega 2+2 aastat pluss kandideerimise aeg. Kui me praegu otsime tugevaid kandidaate väljastpoolt kohtusüsteemi, siis tekib olukord, kus pigem oodatakse ära muudatuste jõustumine ja seejärel täidetakse põhitöö kõrvalt ettevalmistuskava, mitte ei tulda kohtujuristikus ning läbita ettevalmistusteenistust. Kas selline piirang, mis kohtujuristidele seatakse, peaks olema nii range või võiks see olla paindlikum ning pigem eksamikomisjoni diskretsioon?

Aavik: Kuidas seda küsimust lõplikult lahendada, on alles arutuse all, aga me ei taha kohtuniku ettevalmistuse kvaliteeti alandada. See on rakendussätte küsimus, kuidas lugeda kaetaks nende isikute kogemust, kes sisenevad süsteemi väljastpoolt, seejuures mitte liiga tehes nendele isikutele, kel on juba kohtusüsteemis töötamise kogemus.

Lipstok: Mis saab süsteemivälises asutuses töötava isiku kuludega, kui ta peab osa kavast täitma teises geograafilises piirkonnas?

Aavik: Ühest küljest peaks ettevalmistuskava täitmine olema koostatud mõistlikult ja selliselt, et kava täitmine ei tooks kaasa põhitöö kaotust. Teiseks peab isik olema valmis kava täitmiseks rohkem pingutama.

Lipstok: Kui mingit regulatsiooni ette ei nähta, siis isiku kulusid ka hüvitada ei saa, ja seega võib juhtuda, et ei olda valmis omast taskust ettevalmistust kinni maksta.

Aavik: Käesoleval hetkel ei näe eelnõu süsteemiväliste isikute kulude hüvitamist ette.

Rask: Detaile on küsimusega seoses väga palju. Võiksime printsiipides ja arusaamistes oma põhimõttelise seisukoha muudatuste osas täna välja öelda ning avaldada toetust või mittetoetust. Seejärel saab edasise töö käigus detailidesse ja nüanssidesse süveneda.

Pomerants: Kui selektiivne suunamine on võimalik, siis toetan ettepanekuid.

Pärsimägi: Kirjas olev ei ole reaalne, sest advokaadid ja prokurörid saavad otse kava täitma tulla, kuid süsteemisisesed isikud ei ole piisavalt kvalifitseeritud ja seda teha ei saa. Kui sellest on võimalik teha erandeid, siis toetan.

Jõks: Ettevalmistuskava kui selline toob igal juhul kaasa kvaliteedi languse. Minu jaoks on see paratamatus ja sellega tuleb leppida. Eksamikomisjon on minu hinnangul kõige koormatum kohtunike tööorgan, mis tähendab, et kohtuniku põhitöö kannatab eksamikomisjoni töö tõttu. Seega ei toeta ma ettepanekuid.

Kivi: Toetan alternatiivse ettevalmistuse täitmise võimaluse loomist, aga jagan Henn Jõksi esitatud mõtteid eksamikomisjoni töö osas.

Saarmets: Mul ei ole midagi selle vastu, et luuakse valikuvõimalusi. Jagan mure eksamikomisjoni töö osas.

Pappel: Toetan ettepanekuid.

Paal: Kohtunikuks saamise võimaluse laiendamist võib toetada, sest praegune olukord ei ole rahuldav. Kahjuks ei saa toetada eelnõu, sest ei ole läbi analüüsitud, kuidas on realselt võimalik ettevalmistuskava täita näiteks väikestes piirkondades, kui prokurör või prokuröri abi tuleb pärast tööd kohtusse ettevalmistuskava täitma. Nii nagu Riigikohtu esimees ütles, saaks teemaga veel edasi töötada. Ma ei usu, et see küsimus lahendab olukorra ning tulevikus on kohtunikukonkursid edukad.

Jaaksoo: Eelnõu on toores. Näen väikeste piirkondade puhul sama probleemi, mis Kaupo Paal. Õigusemõistmine võib saada väikestes piirkondades häiritud ja ma ei näe, kuidas oleks seal kava

täitmine võimalik. Kui kohtujuristid hakkavad ettevalmistuskava nõudma, ei ole eksamikomisjoni töömaht ennustatav ja sellisel juhul tuleks eksamikomisjoni töös osalevad kohtunikud põhitöö tegemisest vabastada. Neid probleeme ei ole hetkel analüüsitud. Kui sellele eelnõule tuleks juurde ka vastavad analüüsid, siis ma toetaks muudatusi. Hetkel arvan, et eelnõu ei lahenda probleemi väljastpoolt tulnud isikutele. Küll aga lahendab see probleemi kohtujuristide osas, seega muudatuse põhimõtet ma toetan.

Parrest: Õiguskantsler toetab muudatuse põhimõtet, aga samas juhime endiselt tähelepanu ka mitmetele probleemidele, millele oleme ka varasemalt tähelepanu juhtinud ja mis on endiselt lahenduseta (huvide konflikt, lisatasu võimaldamine jne).

Luiga: Põhimõtteliselt toetan muudatusi. Detailidega tuleb siiski edasi töötada. Oleme advokatuuris koormuse vähendamiseks liikumas kirjalike testide suunas. Ettevalmistussüsteemi paindlikumaks muutmist on igal juhul vaja, sest noorte juristide turg on nõudlik. Muudatusega kasvab potentsiaalne võimalus leida kohtunikuks kõrgelt kvalifitseeritud juriste.

Borodits: Jättes detailid kõrvale, toetan muudatusi, sest sellega luuakse eeldus, et rohkem isikuid kandideerib kohtunikukonkurssidel. Kvaliteedi paneb päeva lõpuks paika ka eksam, sest selle läbimise kriteeriume alandama ei pea. Kõiki konkurssidega seotud probleeme see eelnõu aga ei lahenda.

Aas: Kontseptsiooni ma toetan. Pisasjadega aga tuleb edasi töötada.

Rask: Toetan ettepanekuid, kuid mõistlik on sellest küsimusest teha eraldi eelnõu. See on normitehniliselt selgem ja parem valik. Samuti tuleks kirjutada vastavad analüüsid ja täna esitatud küsimused läbi mõelda.

Viakse läbi hääletus muudatuste põhimõtteliseks toetamiseks.

Poolt: 8

Vastu: 3

Erapooleteid: 0

Kikerpill: Toetan muudatusi. Leian, et need ohud, millest juttu oli, on ülepaisutatud. Oleme näinud, et advokaadid või prokurörid võivad võrreldes süsteemist sisenejatega teha ka parema kvaliteediga tööd.

Särgava: Toetan muudatusi. Samas märgin, et praktika on näidanud, et süsteemivälistest isikutest ei pruugi saada eesrindlikke kohtunikke.

Loide: Toetan põhimõtet, aga näen ka probleeme. Arutasime siia sõites Tanel Saarega, et kohtujuristid, kes hakkavad paralleelselt tööga ettevalmistuskava täitma, peavad liikuma ühest kohtust teise ja seega tekib situatsioon, kus näiteks sellel kohtul, kus on formaalselt kohtujuristi ametikoht, ei ole reaalselt ei juristi ega kandidaati.

Lapimaa: Toetan, et ettevalmistuse täitmise võimalused võiksid olla paindlikumad.

Palmiste: Arvestades meie suuri probleeme kohtunikukonkurssidega, toetan võimalust.

Reinola: Toetan ettepanekuid. Ehk need hirmud eksamikomisjoni töö kasvamise osas ei ole praegu probleemiks.

Saar: Toetan ettepanekut, sest see suurendab võimalust leida uusi kohtunikke. Tartu Halduskohtust on 5 aasta perspektiiviga 9 kohtunikust 5 ametist lahkumas.

Rask: Olen oma otsustes väljapeetud. Soovitan teha sellest eraldi eelnõu ja arutada küsimused läbi ka kohtuesimeestega. Nendest aruteludest tulevad välja ka üksikprobleemid. Eelnõu seletuskiri tuleb varustada tõsise argumentatsiooniga, et ka seadusandja muudatuste vajadusest aru saaks.

2) Nõuded kohtunikuabile ja kohtunikuabi ettevalmistusteenistusele

Rask: Milline on selle teema seos kohtujuristiga?

Aavik: Eelnõu reguleerib, milline on meie kohtuhalduspoliitika ja kus näeme kohtunikuabil tulevikus rolli. Me näeme, et kohtunikuabi jääb tulevikus registriametnikuks. Õigusteenistuses asendatakse kohtunikuabid kohtujuristidega. Täna on kohtujuristik saamine mõnevõrra paindlikum kui kohtunikuabiks saamine ja sellel puudub loogika, kuna kohtujurist teeb kohtutes mitmekesisemat tööd kui kohtunikuabi. Tahame kohtunikuabiks saamise viia sama paindlikuks ja kaasaegseks.

Rask: Peame silmas, et see osa eelnõust reguleerib registris töötavatele kohtunikuabidele esitatavate nõuete täpsustamist. Kas kohtunikuabil registriametnikuna ei ole kohtunikuks saamise võimalust ilma, et ta läbiks kas ettevalmistuse või kandideeriks kohtujuristik?

Aavik: Jah.

Rask: Sel juhul ei lange kvalifikatsiooninõuded kokku.

Aavik: Jah. Kohtunikuabi peab konkursil osalemiseks vastama kohtunikule esitatavatele nõuetele.

Luiga: Kuna kohtujuristid hakkavad tulevikus menetlustähtaegade ja kohtuotsuste puhul suurt rolli mängima, siis kuidas on planeeritud nende n-õ eetiline kasvatamine? Kas see käib läbi alluvussuhte kohtu esimehega või on planeeritud neid laiemas plaanis koolitustesse kaasata?

Aavik: Alluvussuhe on üks osa, aga sellega ei saa personali arendamine kindlasti piirduda. Kohtujuristide eetiline kasvatamine on kohtuasutuse ülese koolituse küsimus. Kui kohtujuristid kunagi mingisse ühingusse koonduvad ja eetika küsimustega tegelema hakkavad, on see tervitatav, kuid praegu sellist arengut riigi poolt suunata on problemaatiline, see peaks olema vabatahtlik.

Luiga: Minu küsimus oli ajendatud sellest, et ka kohtunikuabide puhul on näha, et tegemist on eraldi instituudiga.

Rask: Justiitsministeeriumi visiooni järgi on registriametnik justitsametnik, kellele laieneb alluvussuhe, distsiplinaarjärelevalve ja kõik muud kohustused, mis on omased haldusele, mitte õigusemõistmisele. Kas kohtunikuabi tegeleb õigusemõistmisega või mitte?

Aavik: See sõltub õigusemõistmise määratlusest ja see vaidlus on lõpuni maha pidamata. Minu hinnangul on registripidamine kohtule usaldatud täitevfunktsioon ja seal on ta õigusemõistmise volitusteta ametnik, kes teeb registritoiminguid.

Parrest: Mul on küsimus riigivastutusest. Kuidas jookseb riigivastutuse garantii inimese seisukohalt kokku registritoimingute käigus valesti tehtud tegevusega ja kuidas see loob raamistiku registritöötajate vastutusele?

Aavik: Küsimus ei puuduta kohtunikuabi pädevust. Eelnõu reguleerib seda, kuidas me moderniseerime kohtunikuabiks saamist. Vastutuse küsimus peab kohtusüsteemis olema tagatud eeskätt läbi kaebemehhanismi, et üritada kontrolli kohtusüsteemis hoida. Kohtusüsteemi üldise loogika järgi võiks riigivastutuse küsimus tekkida siis, kui on toime pandud kuritegu.

Saarmets: Ma ei saanud memost ega eelnõu seletuskirjast vastust selles osas, miks tunnistatakse kehtetuks usaldusväarsuse kontrollimise säte. Kas sätte kehtetuks tunnistamine on mõistlik või peaks pigem usaldusväarsust kontrollima enne kohtunikuabi eksami tegemist? Ma arvan, et me ei taha loobuda põhimõttest, et registrid on tugevad ja tagavad tsiviilkäibe kindlust. Minu arvates on usaldusväarsuse kontrollimisest loobumine mõnevõrra põhjendamatu.

Aavik: Usaldusväarsuse kontroll peaks säilima, me ei peaks sellest täielikult loobuma, aga see tuleks konkursi raames teise kohta tuua.

Rask: Tegemist on sammuga selles suunas, et kohtunikuabid ei tegele enam õigusemõistmise funktsioonidega. Põhimõtteliselt astutakse sellega samm sinna poole, et saame hakata defineerima, mis on õigusemõistmine ja mis mitte. Eelnõuga on täpsustatud nõudeid, kuidas kohtunikuabisid ette valmistada ja millised nõudeid neile peaksid kehtima. Täna kerkinud küsimustele peab seletuskiri sisaldama vastuseid.

Viakse läbi hääletus muudatuste põhimõtteliseks toetamiseks.

Poolt: 9

Vastu: 2

Erapooletuid: 0

Paal: Kindlasti ei jää kohtunikuabi instituut selliseks nagu ta praegu on, seega oleks nii ametisse sisenemise kui ka edaspidise funktsiooni otsustamise küsimusi võiks käsitleda koos, mitte eraldi.

Pappel: Minu hinnangul on eelnõu natuke toores ja mulle jäi pisut arusaamtuks kohtunikuabi katseaja põhjendus. On kirjas, et kohtunikuabile määratakse katseae, mis kestab üldjuhul 4 kuud. Selle ajal tal täielikku allkirjastamise pädevust ei ole, vaid pädevust suurendatakse järk-järgult. Jääb arusaamatuks, kuidas on siis võimalik kontrollida, kas ta oma töoga hakkama saab.

3) Esimese ja teise astme kohtu esimehe kandidaatide ringi laiendamine

Rask: Kas on selline võimalus, et kohtusüsteemis eksisteerib üks teatud tasandini välja koolitatud, kogemuste ja teadmistega seltskond, keda võiks suunata ühte, teise või kolmandasse kohtusse, kuna minister nii otsustab? Kas see võib osutada õigusemõistmise sõltumatuse riiveks?

Aavik: Minister ei hakka esimehi suunama. Luues süsteemiülese kandideerimise võimaluse, on paratamatult vajalik ka läbipaistev menetlus. Kui vaatame uut ATS-i, milles sätestatakse avaliku konkursi nõuded, siis peab kõigil olema võimalus konkursil kandideerida ning seda põhimõtet peaks rakendama ka kohtuesimeeste konkursil. Valiku taga peab olema pädev komisjon, kes hindab, kas esitada ministrile ja KHNile üks või mitu kandidaati. See loob teistsugused eeldused esimeeste valimisse. Täna on sõltumatuse riive oht minu arvates palju suurem. Näiteks Hollandis on süsteemiülene esimeeste valimine väga mõistlikult rakendunud ja see on muutunud osaks kohtunike karjäärisüsteemist.

Rask: Hollandis otsustab kandideerimise üle kohtute nõukogu, mitte minister. Siin tulebki mängu näiline või tegelik sõltumatuse riive.

Aavik: Kohtute haldamise nõukojata ei saa minister esimeest ametisse nimetada. Meil on kõik mehhanismid sõltumatuse tagamiseks. Kui KHN otsustab, et menetlus polnud läbipaistev, ei anna ta ministrile nõusolekut esimehe ametisse nimetamiseks. Seega on tasakaal sõltumatuse tagamiseks juba ka täna olemas.

Rask: Kui teise astme kohtunik tahab esimese astme kohtuesimeheks liikuda, kas siis peab ta uuesti esimese astme kohtunikuks nimetama?

Aavik: Kui teise astme kohtunik tahab minna esimese astme kohtu esimeheks ja kuulutatakse välja konkurss, siis saab ta seal kandideerida. Kas ta osutub edukaks, otsustab eksamikomisjon, mitte minister. Kui KHN annab heakskiidu, et ta esimehena ametisse nimetada, ei pea president teda ümber nimetama, sest ringkonnakohtu kohtuniku liikumise osas luuakse erinormina seaduslik regulatsioon ja kohtuniku volitused tekivad talle kohtute seaduse alusel.

Pappel: Millistest komponentidest koosneb teise astme kohtunikust esimese astme esimeheks läinud kohtuniku palk?

Aavik: Tema palk koosneb teise astme kohtuniku palgast ja esimese astme kohtu esimehe lisatasust.

Pappel: See tähendab, et tema palk võib ületada teise astme kohtu kohtuniku palka?

Aavik: Jah. Selles ei ole midagi kummalist, sest tema palgale lisandub juhtimise tasu.

Paal: Kas tulevikus kuulutatakse esimehe leidmiseks välja süsteemiülene konkurss ja kõik soovijad saavad konkursil kandideerida? Kas sellise konkursi läbiviimise tingimused ja kord on ka kuskil reguleeritud?

Aavik: Ei ole, konkurss viiakse läbi üldistest põhimõtetest lähtuvalt.

Paal: Täna selliseid konkursse välja ei kuulutata.

Aavik: Täna pole mõtet konkursi kuulutada, sest esimees tuleb samast kohtust. Viimastel kordadel on esimeeste ametikohtade täitmisel palutud kohtust esitada rohkem kandidaate.

Paal: Kas nende muudatuste ettevalmistamine on tingitud puhtast abstraktsest huvist korrastada tuleviku jaoks kohtuesimeeste nimetamist või on siin mõeldud ka mingisuguseid personaalküsimusi?

Aavik: Tegemist on abstraktse korrastamise küsimusega. Muudatusi tuleb teha siis, kui esimeeste valimise aeg on kaugel. Minu arvates on see hädavajalik lahendamist vajav küsimus. Kui tahame, et kohtuesimeeste ametites oleks parimad isikud, siis on süsteemiülese kandideerimise süsteem läbipaistva menetluse saavutamiseks kõige parem.

Rask: Kas on mõeldud ka selle peale, et võib-olla oleks võimalik initsiatiivikatest inimestest luua n-ö juhtide reserv ja õpetada neile esimehe ülesannete tagamaid? Siis ei ole välja pakutud lähenemisviise tarvis.

Aavik: Isik ise peab tahtma esimeheks kandideerida, kedagi sundida me ei saa. Minu arvates on juhtimisvõimekusega kohtunike järelkasvu teema eraldiolev ja need kaks küsimust sõltuvad teineteisest, mitte ei välista teineteist.

Pappel: Kohtuesimees peab tegema ka kohtuniku tööd. Probleem on, et endine ringkonnakohtu kohtunik, kes läheb esimese astme kohtu esimeheks, peab hakkama tegema esimese astme kohtu lahendeid, mida ringkonnakohus pärast tühistada võib.

Aavik: Küsimus peab olema lahendatud läbi taandamise.

Jõks: Ma ei saanud siiski aru, kuidas protseduur täpselt käib. Minister määrab esimehe, selleks on tal vaja KHNi nõusolekut. Kui ühest kohtust viiakse keegi teise kohtusse esimeheks, siis minister saab mängida ümber kohtunike arvu ja luua sinna kohtusse kohtunikukoht juurde, kust kohtunik esimeheks lahkus. Vanasse kohtusse saab ta kohtunikuna samas tagasi minna. Kui ta enne tähtaja möödumist ametist vabastatakse, siis ta samuti naaseb vanasse kohtusse. Kas kohtuniku ametikoht on esimehe ülesannete täitmise ajal täitmata? Kas esimehed ei näe selles probleemi, et kohtus tuleb töötada vähema arvu kohtunikega, sest tuleb tagada, et kohtunik saaks soovi korral tagasi tulla? See ei saa olla loomulik, et kohtutes ongi teatud kohad täitmata.

Aavik: Paratamatult ei ole võimalik tänases kohtusüsteemis saavutada situatsiooni, kus kõik kohtuniku ametikohad on täidetud. Lisaks toimub süsteemisene liikumine. On otsustamise küsimus, kas konkreetses kohtus, kust kohtunik ära liikus, kannatab hoida kohta täitmata või mitte või tuleb sinna ametikoht juurde luua. Seda olukorda ei teki, et me vajadusel konkursi välja ei kuuluta.

Rask: Oled sa nõus, et küsimuse lahendaks asenduskohtuniku instituut?

Aavik: Jah.

Saar: Kas on lahendatud küsimused ka üldkohtute ja halduskohtute vahel liikumisega seoses, arvestades, et esimese astme kohtunik saab halduskohtu ja üldkohtu vahel sama eelnõu järgi ümber kvalifitseeruda?

Aavik: Primaarne on hinnata seda, et kohus saab prima juhi, mitte hea valdkonna kohtuniku. See on diskussiooni objekt. Eelnõus pakutud lahendused ei ole meie kinnisideed.

Kikerpill: Ma ei näe, et me ei leia kohtust esimeest. Ja kui tõesti ei leia, siis peaks väljapakutu näol olema tegemist tagavaravariandiga, et vajadusel saaks mujalt kohtust esimeest otsida. Olen selles küsimuses erapooletu. Kui esimeeste leidmine on raske, oleks võib-olla õigem esimehe tagasivalimise piirang kustutada.

Aavik: 01.04.2013 jõustusid seadusemuudatused, millega tagasivalimise piiranguid enam ei ole.

Särgava: Olen seisukohal, et igast kohtust leiab uue esimehe. Põhimõtteliselt on praegu toimiv süsteem hea. Mina olemasolevat süsteemi ei muudaks.

Loide: Esimehe leidmine on olnud eeskätt Tartu Maakohtu probleem. Arvan, et seal oleks olnud mitmeid kandidaate, kes oleksid olnud võimelised esimehe ülesandeid täitma, aga usun, et põhjus esimehe mitteleidmiseks oli pigem protseduuriline. Kui olemasolev esimees saab ülesannetega hakkama ja pole põhjust energiliselt uut kandidaati otsida, ei ole probleemi. Pigem peaks mõtlema selle peale, kuidas peaks toimuma ametist vabastamine olukorras, kus esimees ei saa oma ülesannetega hakkama.

Lapimaa: Hollandi visiidist jäi üles märksõna „paindlikkus“, mida nägime paljudes valdkondades. Jäi silma, et liialt rangeid reegleid pole mõtet kehtestada. Usun, et esimeest otsitakse eeskätt oma kohtu kohtunike seast, aga kui tekivad pinged, siis ehk võiks olla ka variant, et kas või selle kohtu kohtunikud lepivad uue esimehe isikus kokku ja kutsuvad ise endale teisest kohtust tubli esimehe või leiab selle KHN. Ma leian, et esimeest ei peaks nimetama ametisse minister, vaid suurem initsiatiiv peaks olema KHNil.

Palmiste: Mina ei toeta ettepanekuid.

Reinola: Toetan teiste esimeeste öeldut. Parima valiku tegemiseks ei pea vaatama teiste kohtute poole. Juht on leitav ka iga kohtumaja sees töötavate kohtunike hulgast. Villem Lapimaa poolt välja käidud mõte KHNi kaasamiseks esimeeste valimisse väärrib tähelepanu.

Saar: Toetan mõtet, et esimees võiks eeldatavasti tulla sama kohtu kohtunike hulgast, aga pole põhjust kammitseada ja raamida ennast selliselt, et see kindlasti peab nii olema. Kohtusüsteem võiks olla valmis ka nendeks olukordadeks, kus esimees ei tule samast kohtust.

Viiakse läbi hääletus muudatuste põhimõtteliseks toetamiseks.

Poolt: 3

Vastu: 8

Erapooleteid: 0

Aavik: Tegeleme teemaga edasi ning uurime, kuidas on teistes Euroopa riikides esimese ja teise astme kohtu esimeeste kandidaatide valimise ja nimetamise põhimõtted üles ehitatud. Tuleme teemaga tagasi sügisese KHNi istungil.

4) Ametis oleva kohtuniku kandideerimine vabale kohtunikukohale välja kuulutatud konkursil

Rask: Kui president nimetab isiku I või II astme kohtunikuks, siis on ta kohtunik tervel Eesti territooriumil ja tema liikumine ühest kohtust teise on administratiivne ega sõltu sellest, et ta peaks kandideerima. Nüüd pakutakse eelnõuga välja variant, et konkursil kandideerib vabale kohale kohtunik, kes on juba kohtunikuks nimetatud.

Aavik: Tegemist on teatud menetlusadministratiivse protseduuriga, kuidas ta maakohtust halduskohtusse liigub. Uuesti ametisse nimetamist ei pea president tegema. Kas ta viiakse üle või mitte, ei otsusta minister, vaid eelhinnangu sellele annab eksamikomisjon. Kui ta läbib konkursi edukalt, siis määratakse ta Riigikohtu üldkogu poolt sinna kohtusse.

Rask: Protseduuriliselt teeb minister üleviimiseks ettepaneku ja Riigikohtu üldkogu otsustab selle üle. Seni on kõik ettepanekud kohtunike üleviimiseks ka heaks kiidetud. Jutt on sellest, kas halduskohtuniku saaks üle viia maakohtunikuks ja vastupidi. Ma ei näe ka tänases õiguskorras sellele takistusi. Meil on üks pretsedent minevikust selle kohta olemas ning kahjuks ei lõppenud see õnnelikult. Olen muudatustele vastu. Olen seisukohal, et vaba koht on mõeldud selleks, et see täidetakse uue kohtunikuaga, aga mitte olemasoleva kohtunikuaga. Tänapäevase praktika järgi hakkavad Viru Maakohtu kohtunikud kandideerima Harju Maakohtusse.

Aavik: Viru Maakohtust Harju Maakohtusse ei saaks eelnõu järgi kandideerida. Saaks kandideerida halduskohtusse, kuid halduskohtus ei ole nii palju vabu kohti, et kõik Viru Maakohtu kohtunikud sinna kandideeriks. Minu hinnangul on tegemist kunstliku konstruktsiooniga.

Pärsimägi: Mida tähendab kohtuniku jaoks konkursil kandideerimine?

Aavik: Eesmärk on valida parim kandidaat, seega hinnatakse kohtunikke võrdsest teiste kandidaatidega.

Kivi: Kes hindamist läbi viib?

Aavik: Eksamikomisjon.

Rask: Siiani kõigi nende küsimuste lahendamisega hakkama saanud Riigikohtu üldkogu ning üleviimise põhjused ei ole olnud spetsialiseerumisega seotud, vaid inimlikud ja sotsiaalsed.

Aavik: Olen nõus, et samaliigiliste kohtute vahel toimuvad üleviimised ongi eelnimetatud põhjustest tingitud, kuid kohtunik võib soovida ka teise valdkonna kohtusse üle minna.

Rask: Teise valdkonna kohtusse üleviimine ei ole ka täna keelatud. Olemasoleva korra kohaselt teeb minister vastava ettepaneku ja Riigikohtu üldkogu otsustab selle üle. Praegu soovitakse kaks eraldi instituuti, konkurss ja üleviimine, omavahel segi ajada. Kas muudatusi soovitakse teha mingi konkreetse isiku üleviimise pärast?

Aavik: Küsimus tekkis, kui üks Haapsalu kohtumaja kohtunik soovis üleviimise korral minna Tallinna Halduskohtu Pärnu kohtumajja ja minister tegi ettepaneku. Sellega seoses tekkis küsimus, et minister ei suuda hinnata, kas kohtunik on ka teises valdkonnas pädev.

Pärsimägi: Aga kohtunik on nimetatud kohtunikuks.

Aavik: Kui me täidame kohti konkursi raames, siis tahame saada parimaid kohtunikke.

Rask: Kui kohtunik on varasemalt olnud hea kohtunik, siis ei keela miski tal olla hea kohtunik ka teises valdkonnas.

Aavik: Tuleb kehtestada adekvaatne menetlus, mille alusel saab tema tööd hinnata. Minister ei saa seda otsustada, kas kohtunik on teises valdkonnas piisavalt pädev või mitte.

Rask: Minister ei otsusta üleviimist. Ministri ettepanek on seotud reeglina selle konkreetse taotlusega, mida kohtunik on esitanud, ükskõik, mis põhjustel üleviimist taotletakse. Üleviimise ettepanekut on kaalutud Riigikohtu üldkogus.

Kivi: Võib-olla on asi selles, et minister ei taha ettepanekuid teha. Muudatuse alusel on kohtunikul suurem võimalus teise kohtusse üle minna, sest ta annab vastava taotluse eksamikomisjonile. Praegu sõltub üleminek puhtalt ministri soovist, sest Riigikohtu üldkogu ei saa ise omal initsiatiivil üleviimist otsustama hakata. Siis ei sõltu ta ministrist, vaid esitab avalduse, eksamikomisjon hindab teda ja seejärel kas esitab või ei esita kohtuniku üleviimiseks Riigikohtu üldkogule.

Rask: Kui kohtunikud hakkavad ümber liikuma, võib konkursside arv drastiliselt kasvada. Sel juhul on väikestes kohtutes pidevalt mitu kohta täitmata ja kogu konkurss käib nende kohtute suunal. See on paratamatus.

Aavik: Regionaalpoliitilised riskid on muudatusel väga suured. Eelnõu on selles osas siiski tasakaalustatud lahendus.

Saarmets: Võib-olla on vaja üle vaadata olemasolev üleviimise regulatsioon kui selline. Olen põhimõtteliselt sellele vastu, et halduskohtunik, kes tahab minna maakohtusse, peaks kandideerima, sest kohtunik on kohtunik olenemata sellest, mis valdkonna asju ta parasjagu lahendab.

Rask: Tuleks ausalt välja öelda, et kõigi nende osas, kes tahavad üle minna teise kohtusse, teostatakse eksamikomisjoni poolt järeleksamineerimine, mida konkurss sisuliselt tähendab, ja valitakse paremad välja. Ma ei ole kindel, kas see on õige.

Paal: On öeldud, et kui isik saab kohtunikuks, siis ta ei tohi kolm aastat kuskile kandideerida. Tegelikult on mure selles, et kui ringkonnakohus tahab endale head kohtuniku ja konkursile tahaks

kandideerida kohtunik, kes ei ole kolm aastat maakohtunikuna töötanud, siis miks me peame konkursil valima halvema lihtsalt põhjusel, et parem kohtunik ei ole kolm aastat kohtunikuna töötanud? Kui eesmärk on leida kõige parem kohtunik, siis sellised kunstlikud piirangud, mida varasemalt ei ole olnud, ei ole põhjendatud. Lisaks tekitab küsimusi kohtunikuabi koondamise sätte kehtetukstunnistamine.

Rask: Oleme üleviimise küsimusi põhjalikult arutanud ka Riigikohtu üldkogus. Minu arvates ei ole taoliste piirangute kehtestamist vaja.

Aavik: See on diskussiooni küsimus. Võib-olla mõni esimees leiab teisiti.

Kivi: Piirangul oleks olnud mingi loogika, kui meil kehtiks karjäärikohtuniku süsteem, et väljastpoolt ei saa ringkonnakohtusse kandideerida. Nüüd aga tekib olukord, kus paneme kohtunikud ootele, aga näiteks Riigikohtu nõunikud ei pea ootama. Tuleb teha valik, millist süsteemi me soovime. Kui me praegu lubame süsteemiväliseid isikuid teise astmesse, siis me ei peaks ka noorkohtunikke karistama.

Aavik: Me mõtleme küsimused läbi ja toome teema KHNi tagasi.

Rask: Reeglina on ringkonnakohtusse saanud kohtunikuks isikud, kes on varasemalt olnud esimese astme kohtus kohtunikud. Me oleme ikka veel ülemineku etapis ja minu jaoks on ringkonnakohtu halduskolleegiumi kohtunikukohtade teistsugune komplekteerimine olnud põhjendatud sellest aspektist, et need kohtunikud on olnud mõnevõrra teistsugused, kui on olnud kohtuniku amet varasematel aegadel. Halduskolleegium on suutnud seda teooriat ka Riigikohtu üldkogule selgeks teha. On pigem erand kui reegel, et teise astme kohtunikuks saab isik, kes ei ole varem esimese astme kohtunikuna töötanud.

Lapimaa: Tegemist on jällegi paindlikkuse küsimusega. Minu arvates ei tohiks me antud küsimuses seada liialt rangeid piiranguid. Kehtiva seaduse järgi on ministril haldusõiguslikus mõttes suvaõigus, kas kohtuniku taotlus teise kohtusse üleviimiseks rahuldada või mitte. Kuna kohtunikul ei ole subjektiivset õigust nõuda, et minister ta taotluse rahuldaks, siis on protsess taotluse mitterahuldamise korral lõppenud ja Riigikohtu üldkogu ei saa seda otsust muuta. Peaksime otsustamisõiguse andma Riigikohtule ning mitte seadma kohtuniku täitevvõimu meelevälja. Sellises olukorras on tugevam sõltumatuse riive oht kui mõne teise teema puhul, mida täna arutatud on, sest täitevvõimu tippjuhtkond otsustab, kas konkreetsele kohtunikule tulla vastu või mitte.

Viiakse läbi hääletus muudatuste põhimõtteliseks toetamiseks.

Poolt: 0

Vastu: 11

Erapooleteid: 0

Paal: Mis põhjusel on kohtunikuabi koondamishüvitis ära kaotatud?

Aavik: Kohtunikuabide koondamine viiakse kooskõlla avaliku teenistuse seaduse põhimõttega ja selle asemel on muud garantiide mehhanismid.

Viiakse läbi hääletus kohtunikuabi koondamise 6-kuulise tähtaja kehtetuks tunnistamise toetamiseks.

Poolt: 0

Vastu: 3

Erapooleteid: 8

Otsus: KHN võtab informatsiooni teadmiseks.

1. KHN toetab põhimõtteliselt kohtuniku ettevalmistusteenistuse (p.1) ning kohtunikuabile esitatavate nõuete ja kohtunikuabi ettevalmistusteenistuse muutmist (p.2) välja pakutud kujul.
2. KHN ei toeta välja pakutud kujul esimese ja teise astme kohtute kohtuesimeeste kandidaatide ringi laiendamise muudatusi (p.3) ega ametis oleva kohtuniku vabale kohtuniku kohale välja kuulutatud konkursil kandideerimise muudatusi (p.4).

3. päevakorrapunkti otsustati arutada pärast 4. päevakorrapunkti arutelu.

4. Ülevaade Harju Maakohtu tõhusama õigusemõistmise pilootprojektist – KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Helve Särgava

Särgava: Ettekanne.

Esimene konkurss juristide värbamiseks lõppes sisuliselt alles 01.04, sest sel kuupäeval asusid esimesed kohtujuristid ametisse. Konkursile esitati 200 avaldust, millest 2 võeti tagasi. 198 isikust 56 langesid konkursilt välja dokumendivoorus, kuna nende haridustase ei vastanud nõuetele. Ülejäänud kandidaadid lahendasid eksami korras kaasuseid. Pärast seda toimusid vestlused.

Kui alguses oli teistel kohtutel suur hirm, et nende konsultandid hakkavad kohtujuristi konkurssidel kandideerima, siis ainus kohus, kust kandideeriti, oli Tallinna Ringkonnakohtus. Vestlesime Tallinna Ringkonnakohtu kandidaatidega põhjalikult, kuna tahtsime teada, miks nad just Harju Maakohtu konkursil kandideerivad, kui ka Tallinna Ringkonnakohtus oli konkurss. Kuna nad soovisid kindlasti kohtunikuks saada, tõid nad välja, et maakohtus alustatakse tööd paljude erinevate teemadega.

Kandidaate tuli ka ministeeriumidest ja mujalt asutustest. 26 kohtujuristi võtsime ametisse väljastpoolt kohtusüsteemi.

On selge, et kohtujurist ei ole kohtuniku asendaja. Olen seda nõupidamistel ka kohtunikele öelnud. Kui kohtunike kõrvale tekib kohtujurist, on tulevikus ilmselt mõistlik viia teatud osas läbi kohtunike hindamine, sest selle kaudu peaks olema nähtav, kas koormus kohtuniku ja kohtujuristi vahel jagatakse õiglaselt.

Probleem on ka kohtudokumentide kättetoimetamisega, sest Eesti Post toimetab dokumente kätte tööajal, mistõttu kättetoimetamise protsent on väike. Juba mõni aasta tagasi tegin sellest tulenevalt ettepaneku viia läbi katseline projekt, mille raames käskjalad toimetavad Tallinna piires isikutele kohtudokumente isiklikult kätte. Selline projekt on Harju Maakohtus toimunud 2 kuud. Oleme kokku leppinud, et 50 kohtudokumendi paketti toimetatakse ühes kuus kätte minimaalse palga eest ning vastavalt seda ületanud dokumentide arvule saavad nad lisatasu. Projekti tulemustest on veel vara rääkida, kuid märtsi aruannete põhjal on kättetoimetamise protsent ca 80.

Jöks: Kohtujuristid ei olnud aasta algusest ametis, kuid raha on projekti läbiviimiseks eraldatud aasta summana. Mis saab sellest summast, mida aasta alguses ei kasutatud?

Aavik: Harju Maakohtu tõhusama õigusemõistmise pilootprojekt ei sisalda ainult kohtujuristide värbamist, vaid kõikide kohtu tööprotsesside optimeerimist, sh käskjalgade projekt, kantsleil töö optimeerimine jms. Kuna sel aastal on projekti rakendatud vaid osaliselt, on järgmisesse aastasse suunatud rahasumma selle võrra suurem.

Rask: Sellest on tekkinud ekslik arusaam, et Harju Maakohtul on oma eelarve.

Aavik: Harju Maakohtu rahastamine on kaheks aastaks kokku lepitud. Finantsstabiilsus kohtutes on ülioluline ja me üritame seda ka hoida.

Paal: Slaidil oli kirjas, et Eesti Posti teenused asendati käskjalgadega. On palju menetlusosalisi, kelle puhul võib eeldada, et nad menetlusedokumendid vastu võtavad. Kas neile lähevad ka dokumendid posti teel?

Särgava: Peamiselt saadetakse menetlusedokumente elektrooniliselt. Muudatuse tulemusena saadetakse Harjumaa piirkonnas dokumente kätte toimetama käskjalad. Väljapoole Harjumaad saadetakse dokumendid Eesti Postiga.

Paal: Kui palju on indikatsioone, et tänu kohtujuristidele paraneb ka lahendite kvaliteet? Kas kohtujuristidele suunatakse ka mingit sisulist kohtuniku tööd?

Särgava: Eesmärk ei saa kindlasti olla see, et lahendite kvaliteet langeb, vaid vastupidi. Kuna kohtujuristide pädevus on suurem kui konsultantidel, siis võib arvestada, et nad hakkavad tegema ka sisulisemaid lahendite projekte.

Luiga: Kuhu kohtujuristid oma olemuselt rohkem kuuluvad – kas kohtunike poole või kohtunikuabide poole või on nad täiesti omaette instituut?

Särgava: Kohtujurist on omaette ametniku liik ja on selge, et neil on kaldumus langeda pigem kohtuniku poole, kuna nad näevad oma tulevikku kohtunikena.

Otsus: KHN võtab informatsiooni teadmiseks.

Rask: Kas tõhusama õigusemõistmise pilootprojekt laieneb ja kui, siis kuhu ning kuna riigieelarve on koostamisel, kas ei oleks mõistlik teemat maikuu KHNis arutada. Kui KHN detsembris kiidab heaks eelarve koostamise, siis on KHNi visioon mõnevõrra hiline. Kas pilootprojekti laiendamist on plaanis arutada maikuu KHNis?

Avvik: Maikuu seda küsimust kahjuks arutada ei jõua. Arutame teemat septembrikuu KHNis. Hetkel ei ole veel eelarvetaotluste koostamise voor alanud, see algab juunis. Lisaraha taotluses ei märgita ära, mis asutusele see võiks minna. Seda otsustatakse KHNiga koos.

Rask: Täna pannakse eelarvetaotlusesse selgelt kirja, mida üks või teine asutus vajab. Omaette küsimus on, kas need taotlused rahuldatakse.

Raud: Minu andmetel on ministriumid esitanud järgmise nelja aasta riigieelarve lisarahade taotlused. Ettepanek on tulnud sellest, et teemat on arutatud ka kvaliteedijuhtimise töörühmas, kus on avaldatud seisukohta, et KHN peaks eelarve koostamisse olema kaasatud varasemas etapis. Siis saab KHN anda oma sisendi eelarve koostamisse juba varem kui alles eelarve kinnitamise etapis. Ministrium tegeleb praegu RESi planeerimisega ning ka KHNil võiks olla informatsioon selle kohta, millised eesmärgid ja milline finantsseis on kohtutel nelja aasta perspektiivis.

Avvik: Riigi finantside planeerimine toimub läbi RESi. Sinna on tõesti ka Justiitsministeerium oma sisendi andnud. Küsisime kohtutele 2014. aastaks juurde 2,1 miljonit eurot ja 2015. aastaks veel 2,1 miljonit eurot. See on kogu hetkel teadaolev informatsioon.

Rask: Teised kohtud ja kohtujuhid on tõhusama õigusemõistmise projektiga seoses delikaatseks jäänud, kuid ka neil on vaja selgust, mis saab tulevastel aastatel. Selle infoga võiks välja tulla võimalikult varakult.

Avvik: Esimeestega jõuame rääkida loomulikult kiiremini kui septembris. KHNi tuleme teemaga septembris, kui oleme esimeestega läbi rääkinud.

Lõuna kell 13.30-14.05

3. Ülevaade kohtujuristi instituudi edasiarendamisest – KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Virgo Saarmets; Justiitsministeerium, Maret Saanküll

Saarmets: Kuna EKOÜ pakkus välja, et teemat tuleks konkreetsemalt käsitleda ja uurida, millised küsimused võiksid olla kohtujuristi pädevuses ja millised kindlasti ei saa olla, on seda püütud töörühmas ka teha. Eelnõu on samas veel toores. Leiti, et pädevuse teemat võiks välja pakutu pinnalt KHNis arutada.

Kuna töögrupp ei oska defineerida, mis on õigusemõistmine, on eelnõus kohtujuristi pädevusena pigem esitatud loetelu, kuhu enam ülesandeid lisada ei saa, kuid ära võtta ilmselt saaks. Arvan, et kindlasti on võimalik teatud küsimused kohtujuristi lahendada anda, aga välistada tuleks seejuures olukord, kus pädevuse küsimus pannakse lõplikult paika põhiseaduslikkuse järelevalve korras. Kohtujuristi pädevuse sisustamisel tuleb vältida ka olukorda, kus kohtujuristi töö tekitab lõppkokkuvõttes kohtunikule lisatööd. Samas peaks kõik kohtujuristi tehtud vead olema võimalik kohtunikul parandada. Seetõttu on oluline, et näiteks määruskaebuste puhul on kohtujuristil allkirjastamise õigus ainult I astme kohtus, kus on võimalik määruskaebuste eelkaebamise instituut ehk kus kohus vaatab määruskaebuse ise enne läbi, kui see kõrgemasse kohtuastmesse läheb.

Pigem võiks kohtujuristi lahendada anda küsimused, mis tuginevad ainult kindlatel faktidel ning ta ei tohiks vastu võtta otsustusi, mille sisuks on asja edukusele hinnangu andmine. Seega ei tohiks kohtujurist rakendada kohtu kaalutusõigust. Kindlasti ei tohiks kohtujurist teha kohtuotsuseid ega muuta või tühistada kohtuniku tehtud lahendeid. Sanksioonide rakendamise ja viivitamata täitmiseks tehtud lahendeid ei tohiks kohtujurist samuti allkirjastada, sest veaparanduse võimalusi sellisel juhul ei ole.

Kindlasti on kohtujuristi pädevuse juures üks aspekt see, et kohtuametniku rolli suurendamine eeldab senisest märksa avalikumamat ametniku tegevust. Seega peab menetlusosalisele olema teada, et just kohtujurist on pädev asjakohast küsimust lahendama ja ka see, milline kohtujurist seda konkreetsel juhul teeb. Kohtusse pöördujate jaoks on vaja tagada õigusselgus, seega peaksid ja võiksid väga vähesed isikud kohtus olla pädevad määrusi tegema ehk sisuliselt ainult kohtunik ja kohtujurist võiksid olla otsustuspädevusega.

Eelnõus on mitmeid aspekte võrreldes tänasega parandatud. Näiteks on täna kohtujuristil samad pädevused mis kohtunikuabil, aga kohtujuristi piirangud on oluliselt väiksemad. Selline olukord ei tohi olla võimalik.

Tsiviilkohtumenetluse osas ei hakka ma hetkel kommenteerima, aga halduskohtumenetluse osas leiti, et üks asi, millest peaks pädevuse määratlemisel lähtuma, on see, et kohtujuristid ei tohiks teha menetlust lõpetavaid määrusi. Küll aga peeti haldusasjades võimalikuks, et mõned määrused, mis on edasikaevatavad (menetluskulud, menetlusbabi andmine) võiksid olla halduskohtumenetluses kohtujuristi pädevuses. Halduskohtunikud peavad võimalikuks laiendada kohtujuristi pädevust määral, mis on hetkel võimalik tsiviilkohtumenetluses, aga mitte laiemalt.

Rask: Menetluskulude kindlaksmääramine on kujunenud eraldi menetluseks, mis kestab pikalt. Täna on päevakorda tõusetunud TsMSi muutmine sellisel, et kohtukulude kindlaksmääramine ei oleks enam eraldi järelenetlus. On piisavalt inimesi, kes ütlevad, et menetluskulude määramine tuleb tagasi viia menetluse sisse. Kui nüüd peaks menetluskulude määramisega tegelema kohtujurist, siis mis suunas võiks menetluskulude kindlaksmääramise küsimus edasi liikuda?

Saarmets: Töörühmas ei käsitletud küsimust, kas menetluskulude regulatsiooni tsiviilasjades või haldusasjades peaks muutma. Minu arvates peaks haldusasjades menetluskulude regulatsioon jääma selliselt nagu ta on, sest eraldi menetluses menetluskulude määramiseks ei ole haldusasjades vajadust. Haldusasjade puhul oli teema püstitatud selliselt, et kohtujurist peaks olema sarnaselt tsiviilasjadega pädev menetluskulusid määrama.

Aavik: Tsiviilkohtumenetluses mingeid menetluskulude määramise põhimõtete muudatusi pakett ette ei näe. Ka täna võib menetluskulude kindlaksmääramise menetlust läbi viia kohtunikabi. Ma ei oska hetkel kommenteerida, millise lahenduse õiguspoliitika osakond täpselt välja pakub, kuid regulatsiooni muutmise ettevalmistamine käib selles suunas, et menetluskulude määramine viiakse rohkem põhimenetluse sisse.

Rask: Seda küsimust peaks kohtujuristi pädevuse määratlemisel arvestama. Ütlesid, et töögrupp ei oska määratleda, mis on õigusemõistmine. Kuidas Sina kohtuniku defineerid õigusemõistmist?

Saarmets: Mul oleks hea vastata, kui suudaksin defineerida selle, mille üle 20 aastat on arutatud. Kõige konkreetselt on õigusemõistmine materiaalses mõttes defineeritud põhiseaduse ekspertiisikomisjoni poolt, kes on öelnud, et õigusemõistmine on õigusnormide rakendamise kaudu lõplikult siduvate otsuste langetamine seadusega reguleeritud menetluse käigus erapooletu riikliku organi poolt. Küsimus on selles, kas räägime õigusemõistmisest materiaalses mõttes. Küsitakse, kas menetluslike otsuste tegemine ei ole õigusemõistmine. Argumente on mõlemast küljest. On öeldud, et see ei ole õigusemõistmine, aga samas on ka öeldud, et igasuguse toimingute tegemine, mis on seotud õigusemõistmisega, on õigusemõistmine ehk ka seda menetlustoimingut, mis viib sisulise otsustuseni, tuleks käsitleda õigusemõistmisena.

Rask: Kohtunikuabide puhul jõudis KHN põhimõtteliselt peaaegu defineeritava seisukohani, et nad tegelevad registripidamisega, mis ei ole õigusemõistmine. Me oleme teelahkmel, kus sisustame uue

institutsiooni funktsioone ja pädevust. Kui see ei ole selge, mida konkreetne kohtujurist teeb, siis tekib sellest rida muid küsimusi, sh distsiplinaarvastutuse jms osas.

Saarmets: Minu jaoks on samuti eelnõu toores ja siit on puudu mõned asjad, muuhulgas distsiplinaarvastutuse ja taandamise küsimused. Kindlasti ei saa kohtunik vastutada sellise asja eest, millega tema ei tegele. Küsida võib, kus on lõppvastutus. Samuti tuleb ette näha taandamise alused, sest kohtujurist ei saa teha iseseisvaid otsustusi, kui ta ei ole taandatav.

Täna on probleem selles, et inimesed ei tea ega oska hinnata, kes on see ametnik, kes tema menetlusega tegeleb. Seda põhimõtet tuleb muuta, kuna selle teadmine on kohtujuristi pädevuse laiendamise eelduseks. Kui arutelu tulemuseks on järeldus, et peame kohtujuristile jätma ainult tänaste konsultantide pädevuse, on ka see lahendus. Me ei ole siis õigusemõistmist sisustanud teistmoodi kui see täna on. Kohtujuristist on ka siis abi, sest ta saab kohtunikule ette valmistada palju paremaid lahendite projekte jm.

Rask: Riigikohtus töötavad nõunikud nii, valmistavad ette lahendite projekte ning nende nimi ei lähe lahendile kirja. Kas ei tuleks kõne alla, et ka kohtujurist töötab kohtuniku järelevalve, juhendamise ja vastutuse all? Probleem on selles, et kvalifikatsioon on kohtujuristidel sama, aga kogemused ja võimed on erinevad.

Saarmets: Kui me ütleme, et kohtujuristid vajavad rohkem juhendamist, kui nende ametikohalt võiks eeldada, siis ei ole me soovitud eesmärki saavutanud. Menetlused on Riigikohtus selles mõttes erinevad, et Riigikohtus ei toimu dokumentide produtseerimist, vaid asja sisuline lahendamine ja seda ei saa mingil juhul teha kohtujurist. Esimeses astmes eriti, ja ka teises astmes, võiks küll kohtunik kohtujuristi tegevust kontrollida, kuid see ei ole tulenevalt asjade paljususest realistlik ega saa nii toimida.

Rask: Me peame otsustama, mis teed me läheme - kas töötada välja konkreetse pädevuse pakett või määratleda pädevus laiemalt ja anda vastutus konkreetse kohtuniku kätte. Kohtujuristile eraldi pädevuse andmine ei vähenda töökoormust.

Saarmets: Kui praktikas peab kohtunik kõik kohtujuristi tehtud lahendid üle vaatama, siis on kohtunikul võimalus öelda, et kohtujurist tegi kehva tööd ja järelikult pean kõik ümber tegema.

Pärsimägi: Küsimus on selles, kes vastutab tsiviilasja lahendamise eest, kas kohtunik või kohtujurist või on neil ühine vastutus.

Jaaksoo: See küsimus tekkis ka töörühmas seoses menetleja märkimisega KISi.

Rask: Peame mõnna, et pädevuse määratlemise loogika tuleb sisse TsMSist. Võiksime selle teema selgeks vaielda. Kui enamik leiab, et pädevus tuleb detailselt paika panna, siis tuleb kohtunike korpuse kõrvale luua eraldi kohtujuristide korpus ning reguleerida ka kohtujuristi õigusemõistmise, taandamise, distsiplinaarvastutuse jt küsimused ning määratleda, miks kohtujuristi sotsiaalsed garantiid on erinevad ja miks neid nimetatakse teistmoodi ametisse.

Saarmets: Just üksikute küsimuste kaudu tuleb määratleda, mis küsimusi on võimalik kohtujuristi pädevusse anda. Lõpplahendi teeb kohtunik ja selle eest vastutab kohtunik. Menetluslikest otsustustest, mida kohtujurist saaks teha, ei sõltu paljuski lõpplahendi sisu. Ei saa olla nii, et kohtujurist teeb menetlustoiminguid ja lahendab asju ning tulemusi muuta enam ei saa.

Pappel: Vähemalt halduskohtumenetluses ei kujuta ma ette, et annaksin kohtujuristile teha vastustaja määramise, käiguta jätmise jm määrused, mis ei ole küll kaevatavad, aga millest sõltub asja edasine käik, ja ma ei kontrolliks tehtud tööd. Tegelikult saab töö toimida vaid nii, et kohtunik ja kohtujurist teevad koostööd. Me võime küll määratleda, mis pädevus kohtujuristil on, aga minu arvates ei saa väita, et sellega välistatakse kohtujuristi vastutus.

Saanküll: Lisaksin, et tsiviilkohtumenetluses on töögrupi hinnangul ka üksikud hagita asjad, mida võiks anda kohtujuristidele algusest lõpuni lahendada.

Paal: Mul on selle küsimusega seoses sügav mure. Põhiseadus ütleb, et õigust mõistab ainult kohus. Minu jaoks on õigusemõistmine isikute vaheliste varaliste õiguste lahendamine hagimenetluses, kui

isiku tahte vastaselt sekkutakse tema elukorraldusse või võetakse ära talle kuuluv vara. Seda saab teha ainult teatud õigusemõistmisega tegelev organ. Kohtunikud nimetatakse ametisse eluaegsetena, nende sotsiaalsed tagatised määratakse kindlaks seadusega jne. Ei ole mõeldud, et keegi kohtu palgal olev ametnik mõistab õigust, vaid üksnes kohtunik on pädev seda tegema. Kohus hindab otsust tehes, kas kõik tõendid ja asjaolud on kogutud ja kas menetlus on õigesti läbi viidud. Kohtuniku asi ei ole ainult otsus allkirjastada.

Ringkonnakohtus me vaidleme tihti ka selle üle, mis on tõendamisele kuuluvad asjaolud ja milline on tõendamiskoormus. Kohtujurist ei saa seda minu arvates otsustada. Õigusemõistmine ei ole ainult lahendi allkirjastamine, vaid menetluse läbiviimine, mille kaudu jõutakse lõpplahendini ja õiglase tulemuseni.

Eelnõu autoril peaks olema väga kindel ja põhjanev veendumus, et kõik eelnõus kirjas olev on põhiseadusega kooskõlas. Näiteks TsMS § 340¹ lg 2¹ muudatus ütleb, et kohtujurist võib öelda, mis on puudu ja kui seda puudust ei kõrvaldata, jätab kohus asja läbi vaatamata. Kohtujuristi pädevuses on seega öelda, et menetlus lõppeb. On veel teisigi punkte, mis ei ole formaalsed küsimused, vaid sisulised kaalutusotsused. On võimalik ja hea, et iga kohtuniku kohta on tulevikus kohtujurist, kes valmistab talle asju ette, aga kohtunik ikkagi vaatab asjad läbi ja võtab vastutuse ning mõistab õigust. Kohtunikuabi lahendab teatud asju algusest lõpuni ja vastutab selle eest. Kohtunik ei sekku tema töösse. Need kaks pädevust on kohtujuristi puhul praegu segamini aetud.

Mul on hea meel, et selle eelnõuga tahetakse kõrvaldada mõned kohtute tööd raskendavad probleemid, mis menetlusökoonomia muudatustega tekkisid. Arusaamatu on, miks tahetakse lihtmenetluse piirmäära tõsta, kui sellega on ka praegu palju probleeme.

On leitud, et kohtujurist võiks iseseisvalt ja ainuisikuliselt lahendada ka isiku surnuks tunnistamise ja hooldusõiguse seadmise asju. Kahtlen, kas need küsimused võiksid olla kohtujuristi pädevuses. Kui näiteks hooldusõiguse seadmise küsimus on nii vähetähtis asi, siis võiks sellega tegelda Sotsiaalkindlustusamet või mingi muu haldusorgan. Minu arvates on need olulised küsimused.

Palju on räägitud sellest, et Eestisse tuleks luua n-õ säästukohtunikud ehk ametnikud, keda on võimalik lahti lasta, palgaga motiveerida jne, sest siis oleks parem õigusemõistmist korraldada. Need on põhjused, miks olen asja pärast mures. Loodan, et mõtlete nende aspektide peale.

Aavik: Justiitsministeerium ei mõtle n-õ säästukohtunike loomise peale.

Paal: Teema tekkis päevakorda Justiitsministeeriumi ettepanekul. Järelikult peab see olema justiitsministri seisukoht.

Aavik: Sügisel arutasime kohtujuristi teemat kohtunike ühinguaga. Nende seisukoht oli, et teema osas ei saa enne arvamust avaldada, kui pole töötatud välja kohtujuristi pädevuse kataloogi. Seetõttu sai pädevuse kataloogi väljatöötamiseks moodustatud töörühm. Nüüd tööme teema KHNi arutamisele. Kui KHN välja pakutud nägemust toetab, siis tegeleme sellega edasi. Kui KHN seda nägemust ei toeta, tuleb asjaga uuesti tegelema hakata.

Rask: Minu jaoks on küsimus selles, kas valitakse detailne seaduse tasandil reguleerimise tee või allutatakse kohtujurist kohtuniku tööksse meeskonda ning vastutus ja delegeerimine taanduvad sellele, kas kohtunik kohtujuristi usaldab või mitte. Avalikkuse jaoks ja väljapoole on asja lahendaja kohtunik. Teine lähenemine on see, et uurime välja kõik asjad, mille lahendamise võiksimme anda kohtujuristi pädevusse ja pärast tõdeme, et mingi valdkonnaga võidi liiale minna. Tuleks teha selge valik, millise tee me valime.

Pomerants: Praeguses segases etapis tundub loogilisem, et kohtujurist kuulub kohtuniku meeskonda ning kohtunik on allkirja andja ja vastutaja.

Pärsimägi: Ma ei pea praegu võimalikuks seaduses pädevuse kriteeriume lahtiselt sätestada. On ebaselge, kuidas arendab kohtujuristi instituuti edasi lihtmenetluse piirmäära tõstmise. Seda muudatust ma ei toeta. Mis puudutab kahte menetlusökoonomia muudatustega seadusesse viidud muudatuse parandamist, siis nende vastu ma ei ole. Minus tekitas küsimusi ka kohtujuristi määrusele määruskaebuse esitamise regulatsioon. Tänapäev regulatsioon on selline, et kui kohtunikuabi teeb määruse ja see vaidlustatakse, siis on kohtunikuabil võimalus määruskaebus 5 päeva jooksul läbi

vaadata. Kui ta seda ei tee, siis antakse asi kohtunikule lahendada ja seejärel võib määruskaebuse ringkonnakohtusse lahendamiseks saata. Kohtujuristi puhul sellist regulatsiooni ei ole. Antud kujul ma ei toeta eelnõu.

Jõks: Ma arvan, et kohtujuristi iseseisev allkirjaõigus peaks olema põhiseadusega kooskõla saavutamiseks äärmiselt piiratud. Argumenteerida sellega, et kohtunikuabigi saab praegu palju asju iseseisvalt teha, ei ole hea argument, sest ka selles osas pole põhiseaduslikkuse küsimust tõstatatud. Ma ei ole kindel, et nii detailne loetelu on hea. Minu arust on menetlusseadustikud nii või naa nii ülereguleeritud, et iga uue regulatsiooniga tekib probleeme ja vaidluskohti juurde. Pigem võiks kohtujuristi pädevus olla suhteliselt üldiselt sõnastatud, eriti just määruste osas. Ma ei toeta eelnõu sellisel kujul.

Kivi: Kohtujuristi loomine kandis eesmärki, et kohtute töö muutuks tulemuslikumaks, kiiremaks, paremaks, efektiivsemaks. Nüüd oleme ühelt poolt hädas, sest kuna me ei tea ega oska sisustada ja mõista, mida kohtujurist tegema peab, oleme saavutanud olukorra, et sisuliselt on nad konsultandid, kes on mitu korda kõrgemalt tasustatud. Ma ei ole selle vastu, sest konsultantide palgad on väikesed, aga me ei saavuta selle kaudu eesmärki, mida tahtsime. Minu arust peaks kohtujuristil olema teatud iseseisvus, sest siis oleks temast kohtusüsteemile kasu. Oleks ebamõistlik ja kasutu, kui kohtunik peaks hakkama kohtujuristi iga liigutust üle kontrollima. Seega peaks kohtujuristil olema teatud iseseisev pädevus. Kõik otsustused, millega tervikuna asi lahendatakse, peab aga allkirjastama kohtunik ja nende eest vastutama kohtunik. Ühelt poolt tuleks anda võimalus, et kohtunik ei pea kohtujuristi tegevust kontrollima, aga teiselt poolt peab õigusemõistmine jääma kohtuniku pädevusse.

Saarmets: Kindlasti ei ole tegemist lõpliku eelnõuga, aga see ei peaks välistama igasuguse arutelu. Kohtujuristi pädevuse loetelu saab olla ainult kinnine. Mis puudutab lõiget 4, siis siin on üles loetletud korraldavad määrused, mida juba täna kohtujurist teha saab. Küsimus on just selles, et edasikaevatavad määrused tuleb paika panna konkreetset ja kinnise loeteluna, kui üldse edasikaevatavate määruste tegemise pädevus juristidele anda. Et täna kõik menetluslikud otsused kohtunik ise teeb, ei vasta tõele. Täna teevad määruse projekte ka sekretärid, mis on veel absurdsem olukord. Küsimus on selles, kas menetluse ettevalmistava osa lahendamise pädevust saaks veel laiendada.

Pappel: Võib-olla tuleks esimest ja teist kohtuastet eraldi vaadata. Apellatsioonkaebuse menetlusse võtmise määrustele kirjutabki alla konsultant ja alles pärast seda jõuab toimik kohtuniku lauale. Kui rääkida esimese astme kohtust, siis seal asi nii lihtne ei ole. Kui on vaja kaebust käiguta jätta, ei ole see sugugi nii kerge teema, et sellega saaks tegeleda vaid kohtujurist või konsultant. Pigem ütleks, et kohtuniku teema on vaadata, millised suuremad puudused kaebusel on. Nende teemadega üldse kohtujurist tegelema ei hakkakski. Tekib küsimus, kas need asjaolud kontrollib kohtunik ja kui ta seda juba kontrollima hakkab, siis milliseid küsimusi lahendab kohtujurist ja milliseid kohtunik. Tahes-tahtmata tekib kohtujuristi ja kohtuniku vahel koostöö moment. Ma ei näe seda varianti, et kõikide nende toimingute tegemine jätta ametniku pädevusse. Tegemist on komplitseeritud teemaga. Võib-olla oleks mõistlik jätta suurem otsustusruum kohtule või kohtunikule, kui iseseisvalt ta laseb kohtujuristil tegutseda. Leidsin ka eelnõust, et kohtujuristil on näiteks tähtaja ennistamata jätmise korral menetluse lõpetamise määruse tegemise pädevus. Leian, et nii detailseks ei tohiks kohtujuristi pädevuse määratlemisega minna ning pigem peaks kohtujuristi töö sisustamisel jääma kohtunikule avaram otsustusruum.

Paal: KHN tavaliselt arutab kas valmis eelnõusid või printsiipide tasemel küsimusi. Me võiksime valida, kas vaidleme printsiipide üle või eelnõu üle ning teadmiseksvõtmise asemel kujundada selge seisukohaga otsuse.

Jaaksoo: Minu hinnangul on eelnõu väga toores. Üldine taust eelnõu taga reaalsuses puudub. Ma olin ise töögrupi liige ning võin kinnitada, et eelnõus välja pakutu on asju menetlevate kohtunike arvamus. Samas tundsin ka töögrupis, et enamik taustaküsimustest jäid läbi vaidlemata. Olen selle poolt, et kohtujuristi amet tuleb sisustada detailselt, aga kiirkorras me ülesandeid sisustada ei saa. Sellisel kujul ma eelnõu ei toeta.

Parrest: Õiguskantsler on oma senises tegevuses seoses ametnike tegevuse laiendamise olnud konservatiivne. Juba aastal 2010 on õiguskantsler juhtinud tähelepanu õigusemõistmise sisulise ja tehnilise abistamise piirile. Analüüsides kohtunikuabide teemat juhtisime taas Justiitsministeeriumi

tähelepanu sellele, et puudub taustsüsteem ja analüüs selle kohta, mis on õigusemõistmine ja mis mitte. Nüüd oleme taas sama teema juures. Mõnes mõttes ei ole tänane foorum õige asja otsustama, sest probleem puudutab vahetult ka kohtunike tööd ning küsimus on samas ka õigusteoreetiline. Kas meil ei oleks mõistlik omada selleteemalist teadlase või ülikooli poolt koostatud õigusteoreetilist analüüsi, mis põhineks ka praktilistel näidetest? Mul on raske selget seisukohta öelda. Jään selle juurde, et õiguskantsler on kohtuametnike pädevuse laiendamise osas konservatiivne.

Luiga: Ma olen eelöelduga nõus. Inimese seisukohalt on kõige keerulisem, kui keegi otsuse eest isikuliselt ei vastuta, vaid vastutab süsteem kui selline. Ka see on normaalne, kui kohtunik ametnike loome eest vastutab. Kuni pädevuse ja vastutuse küsimus ei ole aga lõpuni selgeks vaieldud, on selline institutsioon ohtlik. Leian, et teemat tuleks täiendavalt analüüsida ja kerkinud küsimused läbi vaielda. Mõistlik oleks leida tasakaal kohtusse pöördujate kannatuste ja kohtusüsteemi efektiivsuse vahel.

Boroditš: Kui eelmine kord seda teemat käsitleti, siis otsustati samuti, et teemat on vaja täiendavalt analüüsida. Juhtus see, et eelnõu läks järgmisel päeval Riigikogusse. Mulle tundub, et ei ole läbi mõeldud, kuidas saab kohtujurist neid eesmärke täita, mille jaoks ta on seadusesse sisse viidud. Arvan, et eelnõu on hetkel liiga toores, kuid kaldun arvama, et kohtunikele peaks jääma avaram otsustusruum.

Kikerpill lahkub.

Aas: Kui üldse, siis ma pooldan, et kohtujuristi pädevus oleks selgelt määratletud. Kardan, et vastasel korral hakkab asja praktikas määrama pigem konkreetse kohtuniku töökoormus ja mugavus kui kohtujuristi kompetents. Samas näen, et pigem on kohtujurist kohtuniku abimees.

Rask: Eelnõusse tuleks sisse kirjutada delegerimismehhanism ehk see, kuidas saab kohtunik seaduse alusel oma tööd kohtujuristile delegerida. See on kohtukorralduse küsimus. Delegerimise koht peab olema selge, ning konkreetset kirjas, millal kohtunik jääb vastutama ja millal mitte. Siis ei oleks ka lahtine pädevuse loetelu negatiivne. Kui see küsimus lahendatakse ära, siis looks see pädevuse tervikmehhanismi. Praegusel juhul ma eelnõu mitte mingil juhul ei toeta.

Lippus: Justiitsministeeriumi õigusloome ja arenduse talitusel on ülesanne lahendada ära neli aastat kohtupraktikas olnud küsimus, et kohtu kodukorra järgi on igal kohtul eraldi võimalik määrata, millised ametnikud võivad korraldavaid lahendeid koostada. See on põhjustanud palju segadust ka menetlusosaliste seas. Seadused ei määratle, et kohtusse pöörduja jaoks peab olema teada konkreetne menetlusgrupp, millised ametnikud ja kohtunikud tema kohtuasjaga tegelevad. Kohtujuristi pädevuse määratlemise mõte oli selles, et 5 aasta pärast ei ole võimalik ühelgi ametnikul peale kohtujuristi määruseid allkirjastada. Meil tekiks ametnik, kes võetakse ametisse konkursi kaudu, kellele on esitatud teatud nõudmised ja kelle sotsiaalsed garantiid ning taandamise alused on seaduses sätestatud. Täna ei ole menetlusosalisel mitte ühelegi sätte toetudes võimalik öelda, et ta ei soovi oma kohtuasjas lahendite tegemist kohtuametniku poolt. Selle küsimuse lahendamiseks ei saa ministeeriumi hinnangul kaua oodata.

Aavik: Tuleme eelnõuga KHNi tagasi. Saime täna palju mõtteid, mida töörühmas edasi arutada.

Luiga: Seletuskirjas räägiti sellest, et Euroopa Liidu riikide osas viidi läbi uuring, mille tulemustest nähtuvalt mõistab neis riikides samuti põhiseaduse alusel õigust kohus ning selle all peetakse silmas kohtunikku mitte kohtuametnikku. Saan aru, et tegemist on juba mujal selgeks vaieldud teemaga?

Lippus: Mõne riigi põhiseaduses on asutustena sätestatud, kes õigust mõistavad. Sellisel juhul on ka ametnikud mõne eripädevuse saanud. See aga ei välista, et kohtuna on mõeldud asutust mitte kohtunikku. Läbi viidud uuring ei andnud selles osas kahjuks selget nägemust. Riigid, kus on osa pädevusest ametnikele antud, ei ole need riigid, millest ajalooliselt on Eesti süsteemi arendamisel eeskujud võetud.

Viakse läbi hääletus eelnõu edasise menetlemise toetuseks välja pakutud kujul.

Poolt: 0

Vastu: 11

Erapooleitud: 0

Otsus: KHN võtab informatsiooni teadmiseks. KHN ei toeta eelnõu edasist menetlemist välja pakutud kujul ning leiab, et eelnõus välja pakutud ideed vajavad täiendavat analüüsimist.

Paus kell 15.15-15.30

5. Ülevaade ja arutelu uue kohtumaja ehitusest Lubja tänavale – KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Justiitsministeerium, Marko Aavik

Aavik: Ettekanne.

Informeerime käesoleva päevakorrapunkti raames KHNi, kuidas on plaanis uue ühise kohtumaja projektiga edasi minna. Antud päevakorrapunkti puhul ei ole tegemist otsustamisega, kas ja kuidas uue kohtumaja ehitusega edasi minnakse.

Alustan kõige emotsionaalsemast küsimusest ehk Pärnu mnt 7 kohtumaja allesjäamisest. Pärnu mnt kohtumaja on ajalooline kohtumaja ja selles suhtes on ta väärtuslik, keegi ei ole planeerinud minna käsitletava arengustsenaariumiga edasi selle pärast, et ei väärtustata ajalugu, vaid selle pärast, et kõik Tallinna kohtumajad peaksid kolima ühte majja kaasaegsesse kohtuhoonesse. Selleks on objektiivsed põhjused.

Arhitektuurilisest väärtusest loobumine kohtu põhiliste funktsioonide parema täitmise eesmärgil ei tähenda, et keegi plaaniks Pärnu mnt maja lammutada, sest see on ajalooline maja. Loodetavasti jääb see hoone ka edaspidi riigiasutuseks. Peamine põhjus, miks me tänases olukorras peame aga ajaloo ja arhitektuurist kaugemale vaatama, on esiteks turvalisus. Kohtumaja peab vastama teatavatele turvanõuetele, kuid Pärnu mnt kohtumajas ei ole võimalik ka suurte investeeringute alusel ISKE turvameetmeid rakendada. Me ei saa Pärnu mnt majas ehitada välja eraldi turvaala. RKAS on hinnanud, et nende nõuete rakendamine Pärnu mnt majas ei ole ka suurte investeeringute toel võimalik. Seetõttu peame antud hoonest ja ka ajaloo lahti laskma. Samas ei kao hoone kuskile ära.

Teiseks, kui tahame teha suurinvesteeringuid ja midagi arendada, peame ka raha saama. Selleks peame mõtlema ka asjaolule, et hoiaksime tulevikuperspektiivis kokku. Raha taotlemiseks on oluline näidata tulevikus kokkuhoidu. Kui ehitame kolmele kohtule uue maja, siis me 10-15 aasta perspektiivis hoiame kokku peaaegu 4 mln eurot. Harju Maakohus vaieldamatult vajab uut hoonet.

Samuti on uue maja ehitamise poolt mitmed pehmemad põhjused, nt logistilised. Ka saaksime ühise kohtumaja puhul näidata ruumikasutuse säästu, võimaldada rohkem parkimiskohti, kokkuhoidu ja energiasäästu. Peamine eesmärk on siiski ehitada kohtuhoone, kus oleks tagatud turvalisus.

Oleme maja ehitusel ja planeerimisel plaaninud eeskujuna võtta Dublini kohtuhoonest, kus on avatud ja suletud tsoon, avarad ruumid, kaasaegsed kohtusaalid ja kantselei. Samuti saame uues kohtuhoones paika panna kaasaegsed kommunikatsioonid.

Rask: 1864 ehitati Eestisse 6 ringkonnakohtu hoonet, millest üks on Pärnu mnt 7 maja. Mõni aeg tagasi oli selge Justiitsministeeriumi seisukoht, et kõik need majad tuleb võtta kohtuhoonete kasutusele. See eesmärk ei ole tänaseni realiseeritud. Samal ajal ei ole kunagi Balti kubermangus ehitatud kõrgema kohtu hoonet. Meie kõrgema kohtu hoone on Tsaari-Venemaa aegne senatihooone Peterburis. Seal asub praegu Vene Föderatsiooni konstitutsioonikohus. See on teema, mis aeg-ajalt vene kolleegide ja ka teistega tõusetub. Käisin Luksemburgis EL kõrgemate kohtuhoonete fotonäituse avamisel. Sellel näitusel oli kaks hoonet, mille puhul ei osatud või tahetud lugu rääkida. Üks neist oli Rumeenia kõrgema kohtu hoone, Ceaușescu loss, teine oli Riigikohtu hoone, haigla. Kui rääkida sümbolhoonest, siis on kolme võimuharu puhul selleks Toompea loss, Kadrioru loss ja peaks olema ka kõrgema kohtu hoone. Mina ei ütleks, et kõrgema kohtu hoone tuleks panna teise järjekorda ja selle ehitamist alustada alles pärast 2018. aastast.

Aavik: Ma ei osale Riigikohtu hoone ehitamise diskussioonides ja ma ei ole selles küsimuses pädev järjekordi seadma. Jään selle juurde, et me räägime I ja II astme kohtuhoonest.

Rask: Põhiargument oli, et praeguste hoonete puhul ei ole võimalik turvanõudeid täita. Olen sellega põhimõtteliselt nõus. Kas olulisem on turvanõudeid täita riigi kõrgema kohtu hoones või I astme kohtu hoones?

Aavik: Seda küsimust ei ole õige nii püstitada. Mõlemas hoones peavad turvanõuded olema hästi tagatud.

Rask: Ütled põhimõtteliselt välja, et see küsimus on otsustatud ja projekt läheb nii edasi. Seega ei ole oluline, mida meie täna siin kinnisvara arenduse osas räägime. Kohtunikud ei hakka Pärnu mnt 7 hoonesse jäämise pärast streikima. See, mis sa pakkusid, on hea tulevik, aga miks peaks Pärnu mnt 7 majas olema hotell, kasiino vms?

Aavik: See maja on RKAS omandis, riigi omandis. Ma loodan, et riik tunneb selliste asjade üle muret. Kui kohtusüsteem tunneb selle üle muret, et ajaloolised hooned säiliksivad väärkana, siis miks ei peaks ka muu, kinnisvarasektor, tundma selle pärast muret.

Pärsimägi: RKASi puhul on tegemist on kasumliku ettevõttega.

Aavik: RKAS on siiski riigivõimu tehnilise toe pakkuja kinnisvara küsimustes ning ka seal on ajaloolised väärtused olulised. Suures osas otsustab sellised küsimused siiski Valitsus.

Rask: Ei tasu seda tõsiselt võtta, et kui maja on kohtusüsteemist välja läinud, siis kaotab see oma väärtuse. Sinna võib panna muinsuskaitse sildi, aga emotsionaalselt ei ole täna laua taga neid inimesi, kes oleksid nõus majast kergesti loobuma. Siin oleks asja arutamisel mõtet, kui ütlete, et I astme ja II astme kohus lahutatakse ja ringkonnakohus jäetakse Pärnu mnt 7 majja. Maja jääks sellisel juhul edasi kohtumajaks. Pärnu mnt 7 maja on väga heas kinnisvarapiirkonnas, selle eest saab väga head hinda küsida. Loogika on see, et kes rohkem maksab, saab rohkem raha. Lõppkokkuvõttes on fakt, et võtame informatsiooni ainult teadmiseks.

Aavik: Hoiaksin hea meelega KHNi sellega kursis, millised on Pärnu mnt majaga edasised plaanid. Võib-olla saab siit häid mõtteid edasi anda.

Rask: Mina tunnistan viga, et Tartus sai ühte majja pandud prokuratuur ja I ning II astme kohtud. Viga seisneb selles, et Tartu Ringkonnakohtus on kujunenud tava, et prokuröridele küsimusi ei esitata. Õigusemõistmine toimib üht- ja teistpidi, aga teatud nüanssidega. Eestis tekivad liitmajade loomisel sellised tavad, et õigusemõistmine ei ole ega näi enam objektiivne.

Pappel: Millal see plaan tekkis? Ma töötasin veel Tallinna Halduskohtus, kui hakati remontima ühte kohtusaali, et seal riigisaladustega seonduvaid istungeid pidada. Kas praegune saalide ehitamine ei ole mõttetu kulu, kui plaanitakse kohus välja kolida?

Aavik: Kindlasti mitte. Oleme praegu alles projekteerimise faasis. Võimalik on uude majja kolida alles aastal 2017-2020. Ka sinnani peavad kohtud töötama võimalikult sobivates tingimustes.

Parrest: Teades, et valitsussektoris on väga suur tugiteenuste tsentraliseerimise protsess, siis kas on infot selle kohta, kas RIK jääb eraldiseisvaks ja seda ei tsentraliseerita Rahandusministeeriumi juurde?

Aavik: Neid otsuseid ei ole hetkel tehtud. Toimub riigi IKT halduse korrastamine, kuid hetkel ei ole otsustatud, et kõik tugiteenuste osutajad tuuakse ühte kohta. Pigem on ebatõenäoline, et tuleb suur üleriigiline n-ö mammutasutus, aga see võib tulla. Need otsused on pikaajalise perspektiivi ja mõjuga.

Luiga: Kas prokuratuurile ja advokatuurile ei võiks olla suuremates majades omaette n-ö ooteruum, kus saaks ette valmistada ja tööd teha? Kas see on mõeldav? See oleks vajalik, sest paljud veedavad kohtus terve päeva.

Aavik: See on hea mõte. Uues hoones on võimalik ooteruum tagada. See on diskussiooni küsimus.

Deniss Boroditš lahkub.

Paal: Aastaid on räägitud, et Harju Maakohtul on uut maja vaja. Mul on hea meel, et nüüd Harju Maakohus saab ehk uue maja. Samas on mul kurb, et KHNilt ei taheta seisukohta, vaid infot antakse teadmiseks. Ma arvan, et võiksime siiski oma nägemuse välja pakkuda ja seisukoha kujundada. Memost ei tule olulisi andmeid. On mitmeid olulisi küsimusi, mille osas seisukohti kujundada, nt kas see on parim asukoht, mis asutused sinna peaksid kolima, kas nendele asutustele on eraldi sissepääsud jms. Ma olen idealist ja tahaksin näha, et kohus on selleks, et isikuid kaitsta ja et inimesed tunnetaksid, et nad saavad loota kohtu abile. Seega võiks kohtumaja olla märgilise tähendusega, sümboolne. Olen hoidnud käes albumit Saksa kohtuarhitektuurist, kus on suursugused hooned, mille osas inimesed tunnevad, et tegemist on just kohtu hoonega. Mitu sellist kohtumaja Eestis on? Justiitsministeeriumi esindaja ütles, et väärtustab ajaloolist arhitektuuri, aga mina tahaksin väärtustada kohtusüsteemi selliselt, et kohus on vastavates ruumides. Tallinna Ringkonnakohtus on üksikud suured kabinetid, aga üldiselt seal ei ole palju ruumi. Minu kabinetti on korduvalt toodud väliskülalisi näitamaks, et see on kõige väiksem kabinet, parkimisvõimalused Tallinna Ringkonnakohtu hoovis on äärmiselt väikesed. Pärnu mnt maja ei ole koht, kus laiutada, aga see kohtumaja oleks kõige ilusam ja esinduslikum koht, mida kohtumajana presenteerida. Loodan, et minister suudab tulevikus välja näidata seda, et ta ikkagi kohtust ja kohtusüsteemist hoolib. Memos on öeldud, et tulevikus tuleb teha 6 majas remont ja investeerida 12 mln eurot. Tallinna Ringkonnakohtus remonti teha ei ole vaja. Turvanõuete osas tahaksin märkida, et majas on olemas arestikambrid, riigisaladuste ruumid jne. Memost ei ole võimalik aru saada, kas Tallinna Ringkonnakohtu maja kohtumajana kasutusse jätmise põhjustaks mingit täiendavat kulu või mitte. Selge on, et Harju Maakohus tuleb panna nõuetekohasesse ja kaasaegsesse ruumi. KHN võiks seda seisukohta väljendada. Ma loodan, et minister väärtustab kohtusüsteemi ja kohtu märgilist hoonet. Pärnu mnt ei ole RKASi omandis, vaid on antud RKASile kasutada just selle pärast, et see maja on ajaloolise väärtusega. Palun seetõttu KHNil teha otsus, et KHN toetab Harju MK kolimist uude ühtsesse kaasaegsesse hoonesse. Palume, et justiitsminister esitaks järgmisel istungil andmed, mille alusel saame veenduda, et Harju Maakohtu maja on piisavalt suur ja nõuetele vastav ning et KHN leiab, et Pärnu mnt 7 maja jääks edasi kasutusse kohtumajana.

Aavik: Memo ja arve ei ole kokku kirjutanud inimesed, kes kinnisvaraga ei tegele, selle taga on analüüsid. Kui me räägime uuest majast, siis vaatame 10-20 aasta perspektiivi ja on selge, et sellel ajal on investeringuid vanadesse hoonetesse vaja teha. Küsimus ei ole ainult selles, kas me ringkonnakohtule ehitame uue maja, vaid selles, kas me üldse saame raha uue maja ehitamiseks. Küsimus on selles, mis on ratsionaalne lahendus, mille eelarvelisi otsuseid suudame ära põhjendada. Kui oleks võimalik jätta arhitektuurne maja kohtu kasutada, siis on küsimus, kuidas suudame lahendada turvalisuse probleemi, sest sinna ei saa ehitada turvaala.

Paal: Me sooviksime infot selle kohta, milliseid konkreetseid nõudeid maja ei täida ja mis kulused nende täitmiseks vaja on.

Aavik: ISKE turvameetmete tabelis on 1600 elementi ning ma ei oska hetkel seda öelda.

Lipstok: Saan aru, et RKAS tellis PPA käest turvahinnangu. Ilmselt on seal kirjas, mis turvanõudeid minetatud on. Võib-olla see on allikas, millest informatsiooni saada.

Aavik: RKAS hindas, et turvanõudeid ei ole võimalik täita. Me ei hakka seda üle hindama.

Paal: Soovin, et justiitsminister valmistaks päevakorrapunkti ette selliselt, et saaksime veendumusele jõuda, et turvanõudeid ei ole võimalik täita.

Viiakse läbi hääletus toetamaks Harju Maakohtule uue kaasaegse kõikidele tingimustele vastava kohtumaja rajamist Tallinnasse.

Poolt: 10
Vastu: 0
Erapooleitud: 0

Viiakse läbi hääletus Justiitsministeeriumi alternatiivse plaani väljatöötamiseks, mille alusel on võimalik jätta Pärnu mnt 7 maja kohtumajaks.

Poolt: 10

Vastu: 0
Erapooleitud: 0

Otsus:

1. KHN toetab Harju Maakohtule uue kaasaegse kõikidele tingimustele vastava kohtumaja rajamist Tallinnasse.
2. KHN leiab, et Justiitsministeerium peab välja töötama alternatiivse plaani, mille alusel on võimalik jätta Pärnu mnt 7 maja kohtumajaks.

6. Ülevaade GRECO aruandest tulenevatest kohtusüsteemiga seotud soovitudest ja nende realiseerimiseks vajalikest tegevustest - KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Justiitsministeerium, Kaidi Lippus

Rask: Kuna oleme materjali läbi töötanud ja kõne alla tulevadi ettepanekuid juba korra ka kohtunike täiskogul kuulnud, on mul ettepanek käsitleda päevakorrapunkti nii, et loetakse ette ettepanek, seejärel selle elluviimiseks vajalik tegevus ning iga ettepaneku järgselt viiakse läbi hääletus ettepaneku elluviimise meetodi poolt või vastu hääletamiseks.

Lippus: Kuna pärast GRECO aruande avalikustamist on 18 kuud aega aruandes esitatud soovitud realiseerimiseks, tuleb kõik tegevused ettepanekute realiseerimiseks läbi viia 2014. aasta jooksul.

Ettepanek 1: Kohaldada I ja II astme kohtunike ametisse nimetamise otsustele sõltumatu vaidlustamise kord.

Lippus: Kuna tegemist on seaduse reguleerimisalaga, eeldab see, et tehakse eelnõu või otsus, et eelnõu ei tehta. Tegin õiguspoliitika asekanterile ettepaneku panna teema 2014. a tööplaani. Kindlasti kaasatakse eelnõu ettevalmistamise käigus arutlusse ka Riigikohus.

Meetod: Justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakond analüüsib 2014. aastal kõnealuse otsuse vaidlustamise korra muutmise vajadust ja võimalusi. Analüüsi järeldusi arutatakse Riigikohtuga.

Viakse läbi hääletus ettepaneku realiseerimise meetodi toetamiseks.

Poolt: 8
Vastu: 2
Erapooleitud: 0

Ettepanek 2: Kehtestada kohtunike ametikõrgenduse otsustamisele objektiivsed kriteeriumid eesmärgiga tagada selle ühetaolisus, ennustatavus ja läbipaistvus. Meetod: Täiendada kohtute seaduse § 30 lõiget 2 selliselt, et Riigikohtu üldkogu kehtestab kriteeriumid, mis võetakse aluseks kõrgema astme kohtuniku kohale kandideerivate kohtunike vahel valiku tegemisel. Kriteeriumid töötab välja Riigikohtu esimehe poolt moodustatud töörühm 2014. aastal. Mõiste „kogenud ja tunnustatud jurist“ sisustamise ja kriteeriumidega ei tegeleta.

Aas: Kas ametikõrgendus tähendab üksnes esimese ja teise astme kohtuniku ja riigikohtuniku või ka kolleegiumi ja kohtute esimehi, kelle valikuks tuleb välja töötada kriteeriumid?

Lippus: GRECO pidas kitsalt silmas seda, kuidas saab esimese astme kohtunik teise astme kohtunikuks.

Rask: Ametikõrgenduse põhimõtted on ka täna Riigikohtu üldkogul olemas ning tänaseni ei ole keegi ühtegi konkursitulemust vaidlustanud.

Viakse läbi hääletus ettepaneku realiseerimise meetodi toetamiseks.

Poolt: 9
Vastu: 1
Erapooleitud: 0

Ettepanek 3: Eestil kaaluda kohtunike ametitegevuse kvaliteedi perioodiliseks hindamiseks süsteemi kehtestamist, mis põhineks ühtsetel ja objektiivsetel kriteeriumidel ning võtaks arvesse kohtuniku sõltumatuse põhimõtet. Meetod: KHN teeb ettepaneku kvaliteedijuhtimise kriteeriumeid väljatöötavale komisjonile vaadata kohtujuhtimise 2014. a kvaliteedikriteeriumid GRECO aruande ja soovitude valguses üle ning täiendada kvaliteedikriteeriume kohtunike ametitegevuse kvaliteedi perioodilise hindamise korralduse osas. Komisjon võib teha ka ettepanekud soovituslikuna kinnitatud juhendi „Kohtunikule tagasiside andmise meetodika ja kriteeriumid“ täiendamiseks.

Viiakse läbi hääletus ettepaneku realiseerimise meetodi toetamiseks.

Poolt: 7

Vastu: 3

Erapooleitud: 0

Ettepanek 4: Töötada välja kohtusüsteemile suunatud tegevuskava huvide konflikti ning korruptsiooniriskide ennetamiseks ja haldamiseks. Meetod: KHN teeb ettepaneku koolitusnõukogule lisada kohtunike koolituskavasse moodul, mis tegeleb korruptsiooniriskide ennetamise ja haldamise temaatikaga (sh huvide konflikti vältimine, taandamise küsimused, kohtunikeeetika, kohtunike distsiplinaarpraktika üldistus). KHN teeb ettepaneku Riigikohtule analüüsida kohtupraktikat kohtunike taandamise ja taandumise osas ning koolitusnõukogule ettepaneku arvestada analüüsi koolitusmooduli koostamisel.

Viiakse läbi hääletus ettepaneku realiseerimise meetodi toetamiseks.

Poolt: 10

Vastu: 0

Erapooleitud: 0

Ettepanek 5: Tagada nimetatud tegevuskava järgimine, sh Eesti kohtuniku eetikakoodeksi, järgimine. Meetod: KHN teeb ettepaneku kvaliteedijuhtimise kriteeriumeid väljatöötavale komisjonile vaadata 2014. a kohtujuhtimise kvaliteedikriteeriumid GRECO aruande ja soovitude valduses üle ning täiendada kvaliteedikriteeriume kohtunike üle teostatava järelevalve osas ja esimehe kohustuste osas.

Parrest: Mida peetakse järelevalve all silmas?

Lippus: Seda, kas kohtunikud täidavad ka eetikakoodeksit ja millised on kohtuesimehe meetodid selleks, et vaadata, kas eetikakoodeksit järgitakse. Kohtuesimees peab olema veendunud, et kohtunikud teavad ja saavad aru eetikakoodeksi nõuetest.

Viiakse läbi hääletus ettepaneku realiseerimise meetodi toetamiseks.

Poolt: 7

Vastu: 3

Erapooleitud: 0

Ettepanek 6: Tagada täiendavate meetmetega kohtunike korruptsioonivastase seaduse alusel esitatavate majanduslike huvide deklaratsioonide tulemuslik järelevalve. Meetod: KHN teeb kohtuesimeestele ettepaneku tutvuda igal aastal kohtus töötavate kohtunike majanduslike huvide deklaratsioonidega eesmärgiga omada korruptsiooniriskide teadvustamiseks ülevaadet kohtunike varalisest seisust ja võetud kohustustest ning kontrollida majanduslike huvide deklaratsioonide kaudu kohtuniku tegevuspiirangutest kinnipidamist.

KHN teeb ettepaneku kvaliteedijuhtimise kriteeriumeid väljatöötavale komisjonile vaadata kohtujuhtimise kvaliteedikriteeriumid GRECO aruande ja soovitude valguses üle ning täiendada kvaliteedikriteeriume kohtunike üle teostatava järelevalve osas ja esimehe kohustuste osas.

Jöks: Minu jaoks on arusaamatu, kus need tegevuspiirangud on sätestatud?

Lipstok: Tegevuspiirangud on sätestatud kohtute seaduses ja KVS-is.

Rask: Selle soovitusena paneme esimeestele lisakohustuse, mille alusel nad peaksid iga-aastaselt läbi vaatama suure hulga dokumente. Ma tean, et kohtunikel on üle jõu käivad pangalaene ja minu jaoks tekib küsimus, kuidas nad seda maksavad. Võib-olla on tarvis kohtusiseselt sellele tähelepanu pöörata ning seda peaks tegema esimees. Minu jaoks on see koht, kus peame otsustama, kas panna esimeestele täiendav kohustus või mitte.

Luiga: MHD-de analüüsimine ja ülevaatamine on väga suur koormus.

Kivi: Teen ettepaneku meetodit täiendada nii, et kohtuesimehel oleks võimalus deklaratsioone kontrollida, mitte kohustus seda teha.

Parrest: Majanduslike huvide deklaratsioonide registris kättesaadavaks tegemine rakendub alates 2014. aastast, sest 2013. a rakendub veel vana kord MHD-de esitamisel.

Paal: Võib-olla on tarvidus ka seadust muuta.

Parrest: See kohustus tähendab ka praktilist juurdepääsu registritele.

Paal: Selle ettepaneku puhul on oluline ka see, et kui kohtunik teeb kõrvaltegevust, siis esimees vaatab, kust tulu saadakse, kas tulu on liiga suur, kas on muid tundlikke kohti. Keegi võiks siiski deklaratsioone jälgida.

Lipstok: Praktikas on olnud ka olukord, kus üks kohtunik töötas enne kohtunikuks saamist advokaadina ning ta oli oma advokaadibüroo osanik. Kohtunikuks saades ta aga ei müünud oma osalust advokaadibüroos ära ning sai mitu aastat kõrvaltulu õigusteenuse osutamisest. See info tuli välja juhusliku MHD kontrollimise käigus.

Luiga: Küsimus on ka selles, kas panna esimeestele iga-aastane kohustus.

Parrest: Vahe on ka selles, kas tegemist on tutvumise või kontrollimisega.

Rask: Põhimõtteliselt ei eitanud keegi, et asjadel tuleks silma peal hoida.

Viiakse läbi hääletus ettepaneku realiseerimise meetodi toetamiseks.

Poolt: 5

Vastu: 3

Erapooleteid: 2

Ettepanek 7: Töötada välja kestvad koolitusprogrammid kohtunikele, mis keskenduksid kohtunikueetikale, huvide konfliktile (sealhulgas taandumisele ja taandamisele), kingituste, võõrustamise ja muude soodustustega seotud reeglitele, samuti huvide deklareerimise ning muudele korruptsioonialase teadlikkuse ja ennetamise meetmetega seotud reeglitele. Meetod: KHN teeb koolitusnõukogule ettepaneku lisada kohtunike koolituskavasse moodul, mis tegeleb korruptsiooniriskide ennetamise ja haldamise teemadega (huvide konflikti vältimine, taandamise küsimused, kohtunikueetika, kohtunike distsiplinaarpraktika üldistus). KHN teeb ettepaneku lisada korruptsiooniriskide ennetamise ja haldamise teemaline moodul noorkohtunike (alla kolme aasta ametis olnud I ja II astme kohtunike) koolitusprogrammi, mille läbimine on noorkohtunikele kohustuslik.

Rask: Soovin meedet täiendada. Lisaks tekkinud distsiplinaarpraktikale peaks noorkohtunike kohustusliku koolitusprogrammi osa olema ka kohtunike kriminaalvastutusele võtmise praktika.

Viiakse läbi hääletus ettepaneku realiseerimise meetodi toetamiseks.

Poolt: 10

Vastu: 0

Erapooleteid: 0

Otsus: KHN võtab informatsiooni teadmiseks ja kiidab heaks esitatud ettepanekud aruandest tulenevate soovitude realiseerimiseks.

Tiina Pappel lahkub.

7. Ülevaade kohtute IKT arengukavast ja selle rakendusplaani aastateks 2013-2016 – KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Justiitsministeerium, Mai Selke, Kaidi Lippus

Selke: Soovin lisaks memos toodule rõhutada vaid seda, et kõnesolevat arengukava on tutvustatud ka kohtutele. Laekusid Tallinna Halduskohtu ja Riigikohtu halduskolleegiumi arvamused, kus oldi kahtleval seisukohal, kas paberivabale menetlusele üleminek lähitulevikus on võimalik.

Lippus: Arvamuse avaldajatele kinnitati, et ministeerium teeb rahaliste vahendite piires kõik, et arengukava saaks ellu viia. Kui esinevad takistused, on loomulik, et arengukava rakendamine lükkub edasi. Hetkel me siiski ei näe, et niivõrd julgeid tulevikuprognose ei võiks teha. Paberivaba kohtumenetlus ei tähenda seda, et kohtunik töövahendina ei saa kasutada paberit. Ette nähtud ajal on meil regulatsioon, mis ütleb otseselt, et kohtutoimik on digitaalne toimik ja pabertoimik on kohtuniku töövahend.

Selke: Arengukava täiendatakse igal aastal ja seetõttu tuuakse see igal aastal täiendavalt ka KHNile, kus on võimalik esitada täiendavaid seisukohti ja ettepanekuid.

Lippus: Oleme välja toonud ka õigusemõistmisega seotud IKT kulud, mis on seotud 2013. a eelarvega.

Rask: Põhilise sõnumi peaksid tagasiside korras andma kohtudirektorid, kuna tegemist on tehnilise varustamise küsimustega ning KHN ei oska selles osas põhimõttelisi otsuseid teha.

Selke: Tegevustabelis kajastatud igapäevasemad vajadused on kogutud kokku direktoritelt saadud tagasiside põhjal. Arengukavas on käsitletud ka printer-skanner-koopiamasinate probleeme, mille püüame arengukava raames lahendada.

Paal: Punktis 1.4. räägiti, et arengukava eesmärk on täisdigitaalse toimiku loomine. On tore, kui see eesmärk tõhusalt realiseerub, aga antud punkti võiks täpsustavalt lisada, et arengukava eesmärk ei ole pabertoimiku ära kaotamine, vaid võimaluse pakkumine pabertoimiku kõrvale digitaaltoimiku loomiseks ning selle tõhusaks kasutamiseks. Oluline on, kas pabertoimik on võimalik ära kaotada ja kas täisdigitaalne toimik on sujuv ja tõrgeteta toimiv.

Aavik: Arengukava ei ütle, et pabertoimikud kaotatakse ära. Eesmärk on suunatud hea tehnilise lahenduse saavutamiseks ning selleks, et õiguslikus mõttes oleks toimik digitaalne. See, kas kohtunik soovib digitaaltoimiku kõrval pabertoimikut kasutada, jääb tema otsustada.

Otsus: KHN võtab I ja II astme kohtute IKT arengukava ja selle rakendusplaani aastateks 2013-2016 teadmiseks. KHN nõustub, et kõnesoleva arengukava rakendusplaani tegevusaruanne ja arengukava muudatused ning täiendused tuleb igal aastal esitada KHN-le teadmiseks.

8. Arutelu rahvakohtunike institutsioonist – KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Riigikohus, Märt Rask

Rask: Oleme teada saanud, et otsene kulu rahvakohtunike ülalpidamiseks on umbes 19 000 eurot. Riigikohtu nõuniku memos toetatakse rahvakohtunik säilimist. Kriminaalkolleegium arutas küsimust ning leidis üksmeelselt, et kriminaalmenetluses peaks rahvakohtunike instituut säilima. Esimese astme kohtute esimehed näevad, et rahvakohtunikest ei ole menetluses abi ning nende menetlusse kutsumine on keeruline. Teisisõnu nähakse probleemidena tehnilisi küsimusi, mida on võimalik lahendada teisiti kui neid ära kaotades. Minu arvates ei vii nii väikesearvuline ja ainult kriminaalmenetluses osalevate rahvakohtunike korpus õigusemõistmist rahva sekka, vaid selleks on teistsugused vahendid. Kui eesmärgiks on, et õigusemõistmine näiks objektiivne, aus ja õiglane, tuleks leida vahendid instituudi ümberkorraldamiseks. Teine küsimus on selles, kas tänastest rahvakohtunikest on õigusemõistmisele abi või peaks nad olema menetlusse kaasatud spetsialistidena.

Särgava: Väga keerukas on kohtunikele selgitada, miks kohtuotsusele alla kirjutanud kohtunikest üks võib töötada kuni 68. aastani, aga kaks 70. eluaastani, miks üks neist allub distsiplinaarvastutusele, kaks aga ei allu. See on kompleksne probleem ja KS eelnõus (649 SE) leidsime, et rahvakohtunike instituuti ei ole vaja. Kui rahvakohtunikke mitte ära kaotada, tuleks kohtunikud võrdsustada.

Pomerants: Minu arvates on valik ühelt poolt kriminaalasjade arutamisse antavasse panusesse ja kvaliteeti, teiselt poolt selles, mis teised meist arvavad. Nagu eestlane ikka, muretseme selle üle, mida teised meist arvavad. Euroopas rahvakohtunike institutsioon ära ei kao. Kui otsustame instituudi säilitada, tuleb reorganiseerida nende valiku kriteeriumid, arv, tasustamine, koolitamine jms. Kui me ei soovi nende teemadega põhjalikult tegeleda, tuleb ka institutsioon kaotada. On selge, et rahvakohtunik ei saa täita talle eesmärgiks pandud rolli (side rahvaga) sel põhjusel, et tal on konfidentsiaalsuskohustus.

Jöks: Probleemid, mida Helve Särgava nimetas, ei ole minu jaoks argumendid. Rahvakohtunikest on siiski kohtunikule ka abi. Ma ei usu, et õigusemõistmine aja jooksul nii oluliselt muutunud on, et rahvakohtunikest abi ei ole. Ma usun, et rahvakohtunikest on kasu karistuse määramisel ning teatud määral ka tõendite hindamisel. Olen rahvakohtunike ära kaotamise vastu ja nõustun Riigikohtu memos välja toodud argumentidega.

Aavik: Rahvakohtunike teema on määramatuses olnud juba pikka aega. Hetkel on olukord selline, kus nende ülalpidamiseks kuluv raha on ebaotstarbekalt kasutatud ning sellega kaasneb probleemne süsteem. On võimalus institutsiooni edasi arendada ja investeerida arendamisse oluliselt rohkem raha või institutsioon kaotatakse ära. Täna ei täida institutsioon oma eesmärgi ja põhjustab rohkem probleeme.

Aas: Enamik prokuröridest toetab rahvakohtunikke. Kõik pragmaatilised hinnangud räägivad rahvakohtunike vastu, aga teatud põhiseaduslike põhimõtete ja õigusfilosoofiliste põhjuste tõttu ma toetan rahvakohtunike institutsiooni säilitamist. Avalikkus osaleb nii õigusemõistmisel ning demokraatliku legitimatsiooni osa, mida kohtusüsteem rahvakohtunike osalemisest saab, on siiski oluline.

Parrest: Ma ei tahaks nõustuda Riigikohtu koostatud memos kõlanud seisukohaga, et tegemist ei ole põhiseadusega puutumuses oleva küsimusega. Samuti ei ole tehtud analüüsi sellest, mida näiteks EIK on rahvakohtunike osas öelnud. Valdav osa lahendeid puudutab küll vandekohut, kuid on mitmeid lahendeid, kus on tulenevalt rahvakohtunikest tuvastatud konventsiooni rikkumine. Täna kujul ei saa ilmselt rahvakohtunikke säilitada, kuna puudub nende koolitamine, vastutusmehhanismid, selged taandamise alused ning minister määrab neile tasu.

Luiga: Kui palju realselt rahvakohtunikke rakendatakse?

Särgava: Rahvakohtunikke rakendatakse esimese astme kuritegude arutamisel, seega umbes 700 asja aastas.

Kivi: Kõike ei saa mõõta rahas. Rahvakohtunike institutsioon ei tähenda, et kriminaalkohtus või õigusemõistmises, on nad võrdväärseid väljaõppinud spetsialisti ehk kohtunikuga. See ei toimi üheski riigis nii ning seda pole vaja ka Eestis. Seega kõik teemad nende koolitamisest kohtunikega võrdväärsele tasemele ei ole pädevad. Tuleb mõelda, et mul on õnnestunud näha ka rahvakohtunikke, kes on olnud targemad kui professionaalsed kohtunikud. Minu arvates ei saa nn kaasamise institutsiooni ära kaotada. Kas Eestis on vandekohus või rahvakohtunikud, on õiguspoliitiline küsimus, aga keegi peab nende rolli täitma. Riigikohtu arvamus, mis ei ole üksnes meie nõuniku arvamus, vaid konsensuslik kriminaalkolleegiumi, tsiviilkolleegiumi ja õigusteabe osakonna arvamus, baseerub sellel, et aeg nende ära kaotamiseks ei ole veel õige. Rahvakohtunikega on probleeme, aga mingisugune variant sellest, et meie ühiskond oleks siiski õigusemõistmisesse vahetult kaasa tõmmatud, peab säilima. Võib-olla oleks aeg vaadata rahvakohtunike institutsioon tervikuna üle. Üldmenetluse kriminaalasjadest 7-8% arutamisel kaasatakse rahvakohtunikud asja arutamisse, kusjuures statistika on väga petlik, sest paljudes asjades, kuhu rahvakohtunikud on kaasatud, sõlmatakse kokkulepped. Ma saan aru Helve Särgava murest, et kui tuleb suur ja pikk üldmenetluse asi, esimese astme kuritegu, on raske sinna rahvakohtunikke leida, aga minu arvates on see rahvakohtunike valiku ja kriteeriumite küsimus, süsteemi paremustamise küsimus. Kui

rahvakohtunikud likvideeritakse, tõuseb suur surve vandekohtu loomiseks. Ma ei arva, et see praeguses situatsioonis parem oleks. Ilmselt ei ole rahvakohtunikud igavesti ja lõpmatult olemas, aga praegu võiks leida mingi üleminekuvariandi.

Rask: KHN leiab, et valmisolek rahvakohtunike institutsiooni kaotamiseks ei ole küps. Sellest tulenevalt tuleb teemaga edasi tegeleda ja esimeses järjekorras selgeks mõelda, milliseid funktsioone rahvakohtunikud kaasaegses ühiskonnas täitma peavad ning mis eesmärged nad kannavad. Tuleb välja pakkuda kontseptsioon, millised funktsioone rahvakohtunikust kaasistuja peab täitma. Kui palju rahvakohtunik õigusemõistmises osaleb, on omaette küsimus. Mulle isiklikult sümpatiseerib n-ö ekspertkohtuniku kaasamise võimaluse loomine. Minu arvates on vale, et kaasistujat peab kohtunikuks õpetama, sest kaasistujast on rohkem kasu spetsialistina.

Kivi: Võib-olla tasuks mõelda ka menetlusseadustiku muutmisele ja sellele, et rahvakohtunikke pole iga esimese astme kuriteo arutamisel vaja ning neid pole arvuliselt nii palju vaja.

Otsus: KHN ei toeta rahvakohtunike institutsiooni kaotamist. KHN soovib Justiitsministeeriumil teemaga edasi tegeleda ning koostada tegevuskava rahvakohtunike institutsiooni edasiarendamiseks.

Helva Särgava ja Anne Palmiste lahkuvad.

9. KIS II projekti vahetähtaeg – KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Timo Ligi

Ligi: Peaksime pilootprojekti läbiviimist alustama kolme kuu pärast. Arendustöid hetkel enam teha ei ole, pigem on tööd andmesiiretega. Kavandame juulis pilootprojekti läbiviimist alustada tsiviil- ja halduskohtumenetluses, pilootkohtuteks saavad Tallinna Halduskohus ja Pärnu Maakohus. Andmesiirete keerukuse tõttu ei saa pilootprojekti juulis alustada kriminaal- ja väärtasjades osas. Nende osas planeerime pilootprojekti läbiviimist alustada septembris. Pilootkohtuteks saavad kriminaal- ja väärtasjades Pärnu Maakohus ja Harju Maakohus.

Kui me pilootprojekti läbiviimisega õigel ajal alustada ei saa, siis ei ole võimalik pilootprojekti teha nii paljudes kohtutes, kui loodaksime, ning piloodi kestus ei saaks olla nii pikk. Aasta lõpus, kui piloot on läbi viidud, rakenduks süsteem suuremas hulgas kohtutes korraga. Kavatsime ametnikke koolitada enne suviseid puhkusi.

Otsus: KHN võtab informatsiooni teadmiseks.

10. Ülevaade Eesti delegatsiooni visiidist Hollandi kohtute haldamise nõukogusse – KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Riigikohus, Mari-Liis Lipstok; Villem Lapimaa

Materjal saadetud enne istungi toimumist tutvumiseks KHNi liikmetele ja kohtuesimeestele. Päevakorrapunkti ettekandeid tulenevalt planeeritud ajakava ületamisest ei kuulatud.

KHNi 70. korraline istung toimub 23-24.05.2013. a Ööbikuoru Villas Rõuges.

Istungi lõpp 05.04.2013. a kell 17.30.

Märt Rask
Juhataja

Margit Veskimäe
Protokollija